ناول
شین خالی
Ketabton.com
لیکوال:
سمیع الدین سعید افغاني
Sameuddin Afghani

(c) ketabton.com: The Digital Library

شين خالی

ناول

د انځوريزې شاعرۍ يوه بېلګه

سميع الدين افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب پېژندنه

دکتاب نوم : شين خالی
ليکنه : سميع الدين افغاني
د چاپ کال : ۲۰۱۰ م ۱۳۸۸ ه ش کال
خپرندوی: افغان ننګ ويب پاڼه
کمپوز او ډيزاين: اجمل اکبري
دچاپ ځای: د حق د لارې کلتوري ټولنه
E-Mail :s-afghani@hotmail.de

د افغان ننګ د ښکلې پاڼې د قدر وړ کارکونکو په خاصه توګه د اجمل اکبري صيب نه د کتاب د خپرولو او ډيزاين نه يوه نړۍ مننه ، کور مو ودان۰
سميع الدين افغاني

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

درنو لوستونکوو !

د شین خالۍ ناول چې په څوارلسو برخوکې د لنډو کیسو په ډول د هیواد په بیلابیلو خپرونوکې په ځانګړې توګه د انټرنیټ په پاڼو کې خپور شوی دي ، زموږ د ګران هیواد دکلو او بانډو او کلیوالي ژوند یوه نوې شان بیلګه ده چې زموږ د وروسته پاتې ژوند هغه ناخوالې په ګوته کوي کوم چې زموږ هیواد وال په تیره بیا ځموږ ځوان کول یا نسل په څومره ستونزو او کړاونو خپلو هیلو او ارمانونو ته د رسید لو لپاره هلې ځلې کوي ترڅو خپلو سپیڅلو اهدافو ته ځان ورسوي.

زما دغه لیکنه زموږ د هیواد دکلو ا وبانډو ویو ژوندی انځور دی چې د شین خالۍ او ډاکتر زیړګل په دغه ناول کې منعکس شوی دی او د ادب مینه والو ته یې په ډیره مینه ډالۍ کوم.
د یادونې وړ بولم چې په دغې لیکنې د هیواد وتلي لیکوال ، شاعر او کیسه لیکونکی ښاغلي سنګروال یوه سریزه لیکلې چې د هغو ددې پیرزوینې څخه دزړه د کومې مننه کوم چې د خپلو ډیرو مصروفتونو تر څنګ یې خپل وخت ددې ناول سریزې د لیکلو ته وقف کړی دی.
په همدې ډول ښاغلي نجم الدین سعیدي دانځوریزې شاعرۍ تر سرلیک لاندې هم یوه ادبي لیکنه کړې چې د هغوی د اپیرزوینه د منني او یادولو وړ بولم.

دهیواد ځوان او تکړه لیکوال او شاعر ښاغلي اجمل اټک یوسفزي څخه هم مننه وی یم چې د ناول په لیکلو کې یې خپلې معنوی مرستې زما سره شریکې کړې د ي او ددې اثر د چاپ او ډیزاین په برخه کې یې هم خپلې مشورو او نژدې مرستو څخه ډډه نده کړې.

همدارنګه دهغو نشریو او د انټرنیټي پاڼو مسؤولینو څخه د زړه د کومې منندو ی یم کوم چې د دغه ناول مختلفې برخې یې د شین خالۍ د لنډو کیسو تر سرلیک لاندې په خپلو علمي، ادبي او کلتوري پاڼوکې نشر ته سپارلي دي.

په پای کې د درنو لوستونکوو څخه هیله کوم چې ددې لیکنې په اړه خپل رغنده وړاندیزونه او ښې مشورې په موږ راولوروي.

ومن الله التوفیق

سمیع الدین افغاني

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ننګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې شین خالۍ هم شته

خوشاله یم چې اوس زموږ یو شمیر شاعرانو شاعرۍ په څنګ کې د پښتو داستاني او هنري ادبیاتو لیکنې ، ودې او پرمختګ ته هم مخه کړې ده .
که د تیرې پیړۍ په لمړنیو لسیزوکې د لنډې کیسې لیکوال اومینه وال د ګوتو په شمیر و وخو اوس په لسګونو دي . ولې د ناول اورومان لیکوال لا اوس هم د ګوتو په شمیر دي .
د پښتو ادبیاتو معاصر تاریخ له مخې پښتو لنډه کیسه د لمړي ځل لپاره په ۱۹۰۸م کال و کښل شوه چې د استاد راحت زاخیلي له قلمه څخیدلې اوښکه ده او « شلیدلې پڼه» نومیږي .
همدارنګه نوموړي لیکوال بیاد ۱۹۰۹او ۱۹۱۰م کالو ترمینځ د ماه رخ یا «نتیجه عشق »په نوم ناول چې دیوعیني پیښې انځور دی هم لیکلی دی .
که څه هم له دغه ناول نه دمخه د ژباړې په بڼه موږ ته د دوه نورو ناولونو څرک هم په پښتو ادب کې لګیدلی دی چې لمړی یې «معرات العروس» دمیاحسیب ګل ژباړه اودویم ناول بیاد توبته النصوح په نوم یادیږي چې دغه ناول د میا محمد یوسف په زیار ترجمه شویدی .
له دې نه را وروسته په پښتو ژبه کې ناول لیکل دود شول . ولې دومره نه چې د ناول د مینه والو تنده پرې ماته شي .

د نیکمرغۍ خبره ده چې دا دستي مې د شین خالۍ په نوم یو اثر تر لاسه کړ چې ښايي د افغاني صاحب دسترګو لیدلې کیسه وي چې د نوموړي له خوا کښل شوېده .
کله چې نوموړي ماته د شین خالۍ په نوم لیکنه راولیږله چې څه پرې ولیکم ،نو په ډیره مینه مې دغه لیکنه سرترپایه ولوسته ،خدای شته چې زه یې هم خپلو تیرو خاطروته ستون کړم اود خپل کلي ، کور ، اوجړې او دیرې مې کیږې سترګو ته ودریدې .
د شین خالۍ لیکوال ښاغلي افغاني د خپل کلي ، کور، دود او دستور په خپله لیکنه کې ډیر ښه انځور کړي دي ،د تورګنیف خبره « یوازې رښتیاویل که هر څومره غښتلي وي هنر ندی » نو څکه خو دداستاني او هنري ادبیاتو لیکوال ته پکار دي چې خپلو لیکنو ته هنري جامې په تن کړي .
دهر ناول هډوکي اوبدنه دناول مینځ پانګه جوړوي ،خوددې لپاره چې دناول بدن ته ښکلې اوزړه راښکونکې وریښمینې جامې په تن کړوغوره به وي چې دناول بڼه داسې راونغاړوچې لوستونکی یې له بڼې او مینځپانګې نه رنګ او خوند واخلي . یاني ډیالوګونه یې اغیزمن ، ژبه یې خوږه او روانه ،کرکټرونه یې باید لکه بې کلماتو ژبه په سادګۍ سره خپل ځان پیدا کړي .

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ناول کیسه باید بازاري نه وي ، ښه به داوي چې ژبه یې له شعارونو نه وژغورل شي په لیکنه کې اضافه کلیمې ،بې ضرورته جملې بیا بیا تکرار نـه شي او ناول باید د راپور تاژ ښه خپله نکړي٠ له دې سـر بیره د لیکوال ژبه او ډیالوګونه بایـد د ناول له پیښو او کـرکټرونو سره متناسب وي٠ نا لستي کلیوال خپله ژبـه لري او د ناول لیکوال بـاید دهغه ښه استازیتوب وکـړي٠ همدارنګه لوستي کرکټر باید داسې انځورشي لکه څنګه چې دی، ځکه چې ډیالوګونه یو داستاني او هنري اثر ته سا ورکوي٠ ولې کله داسې هم پـه ډراماتیکو اثارو کې پیښیږي چې له ډیالوګونو پرته یو هنري اثر د لوبغاړي له هنري خوځښت او اکشن سره لکه بې کلماتو ژبه ځان ښیي ،لکه د چارلي چاپلین ځانګړي حرکتونه چې یو اثرته روح ببنبي٠ نوموړي د یو مرکې په ترخ کې ویلې دي:

پوښتنه : چارلي که چیرې سینما زیږدلی نه وای تاسې به نن څوک وای ؟

ځواب : دهغه دوزخ پـه مینځ کې چې «دانتي» په خپل ګټور داستان «کمیدي الهې » کې انځور کړی دی یو نوم ورکی چارلي وای:

که چیرې موږ د ناول په لیکلو کې د بیلګې پـه توګه یادوشوو ټکو ته پاملرنه وکړو ، ښایي ناول داسې یو ځانګړی ریتم خپل کړي چې ځینې ډیالـوګونه یې ځـان د لنډې کیسې ریتم او شعر ته ورسوي٠

زما په اند په هر داستاني ژانرکې غوره ده چې د یوې کیسې اویا دیوې پیښې نکل داسی انځور شي چې د سوژې پټه دبدبه یې زیانمنه نشي٠

همدغه لاملونه دي چې د اوسني داستاني ادبیاتو پـلاټ د تیرو اولسي کیسو اوداستانونو په پرتله دتوپیر وړ دي٠کنه دپښتو اولسي داستاني ادبیات زرګونـه کاله عمر لـري چې له پښتنو سره یوځای زیږیدلي دي چې اوس موږ ډیرې بیلګې لـرو چې له اوسني ناول سره ډیر توپیرنلریاو همدغه اولسي کیسې په درې ښو موږ ته را پاته دي:

لمړی هغه کیسې دی چې په دیرو ، اجرو کې د نکلچیانو له خوا ویل کیدې او یا ویـل کیږي لکه د دوه ورونو کیسه٠ددغـو کیسو دویم ډول هغه دی چې ځینې اولسي کیسې پـه نظم ویل شـوې دي لــکه ممتاز شاهزاده او ګلوصنوبر کیسې٠

دریم هغه کیسې دي چې په نظم او نثر دواړو کې کنبل شویـدي یانې د کیسې مینځ مینځ کې نظم ته هم ځای ورکړشویدي چې دغه کار ښاغلي سمیع الدین افغاني هم کړی دی٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په دغولرغونو کيسو کې دادم خان او درخانۍ ،سيف الملوک او بدرۍ جمالې او په لسګونو نورې کيسې يادولی شو٠
په پای کې ګران سميع الدين افغاني ته د شين خالۍ د ليکلو مبارکي وايم او په دې هيله چې درنو لوستونکوو ته په زړه پورې وي٠

په درناوي
شهسوار سنګروال
۲۰۱۰ - ۸ - ۸ م٠کال
لندن
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

انځورېزه شاعري

محترمو لوستونکو !

دا یوه څرګند حقیقت دی چې په بشری نړۍ کې علم او تخنیک ورځ په ورځ د پر مخ تګ په حال کې دی او نړۍ وال په مختلفو برخوکې د نوی اکتشافاتو شاهدان دي چې بشر د علم ،فرهنګ او ادب په برخه کې هم لازمې لاسته راوړنې درلودلې دي.

پدې بحث کې په مشخصه توګــه هغه لاسته راوړنو ته اشاره کوم ،کوم چې د هرې جامعې د کلتور او ادب پورې تړاو لري او په هغه کې د لیکوالانو او شاعرانو ونډه او فعالتونو تر څنګ هغه لاسته راوړنې چې د ژبو او ادب د غنې کیدو په اړه تر سره کړې یادونه کو م.

هره بشرې ټولنه ځانله پوه او مدبره علمې شخصیتونه ، لیکوالان ، شاعران او هنرې استعــدادونه لــرې چې هر یو یې په خپله برخه کې د جــامعې او خلکو لپاره پـه خپل وخت کــې مشخص خدمتونه د خپلې پوهې او قلم له لارې سرته رسولې چې دهغوې ابتکارات او هلې ځلې تلپاته او نه هیریدو نکې دي.

موږ پـه هیوادونو او نړۍ کــې مشهوره لیکوالان پیژنو چې د هغو تاریخې لاسته راوړنــې د قدر وړ او بشریت ته د خپل قلم له لارې د خدمت مصدر ګر ځیدلې دې.

همدا رنګه د منطقې او د نړۍ په سطحه وتلې شاعران لرو چې هرچا په خپل دور کې خپل شعرونه ،مجموعې او دیوانونه پــه میراث پاته کړې اوپه ډیرو نــوربرخو کې هــم ددغسې لاسته راوړنو شاهدان یو.

زما مطلب پدې لیکنه کــې په مشخصه توګه د هنر او هنرمند پــه اړه کوم چــې د شــاعرانو ښکلې شــعرونه پــه خپل خــوږو اوازونو کې کمپوزوې او بیا یې خپلو اوریدونکو ته څه په ژوندۍ بڼه او څه هم د میدیا له لار وړاندې کوي.

پخوا که یو ښکلې شعر په یو ښکلې اواز او کمپوزکې دخلکو زړونو ته لارپیدا کوله خونن سبا ددغه ښکلې شعر ، اواز او کمپوزتر څنګ د یو ښکلې کلیپ جــوړولو ته هــم اړین ضرورت او اړتیا شته چې هنرمندان خپل فعالیتونه دبصرې میدیا ګانو بلخصوص تلویزیونو نو له لارې خپلو لیدونکو او اوریدونکو ته وړاندې کوي.

موږ نن سبا د ډیرو هنرمندانو د سندرو او کلیپونــو سره د تلویزون له لارې اشنا یو چې بعضې یې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلي او هغه انځورونه په نظر کې نیولي کوم چې د همغه مشخص شعر د شاعر د شعر انځور پکې لیدل کیږي مګر بعضی هنرمندان دا کلیپونه داسې جوړوي چې نــه د شعر سره تړاو لــري او نه د شاعر د شعر دانــځور کومــه نښه پکې په سترګو کیږي.

د یورتني اصل په نظر کې نیولو سره په اوسنیو خاصو پرمخ تللو شرایطو کې بشــري ټولنه پــه مشخصه توګه انځورګره شاعرانو ته اړین ضرورورت احساسوي چې د داسې رشتې شاعرۍ یو نوي فن او قدم دی د هنر او ادبیاتو په برخه کې چې پدې برخه کې د ادب د مینه والو توجه ورته اړوم.

انځوربزه شاعران هغه شاعران دي چــې هم لیکوال دي هم شاعر، هغوی خپل د شعر انځور په اوله کې په نثر لیکي او د خپل د انځورمختلف حالتونــه په نثر او په مناسب ځایــونو کــې د شعر په بڼه ترسیموي او په همدې ډول د خپل د ښکلي شعر انځور په نثرې او شعرې بڼه لیکي او ټولنې ته یې وړاندې کوې چې دا کار که له یــوې خوا یوه نوې لاسته راوړنه ده د ننې جوامعو په ادبیاتو کې د بلې خوا لازمه رهنما یې ده هغه خــوږژبو هنــر مندانو ته چې غواړې خپل د علاقې وړشعرونه ته لازم او ښکلي کلیپونه جوړ او خلکو ته وړاندي کړي.

په همدې هیلې ددې طرحی په نظر کې نیولو سره دادي خپله لمړنې لاسته راوړنه د شین خالی ـ تر سر لیک هغه ناول دي چې پخوا د لنډو کیسو په ډول او اوس د همدې ناول په بڼه د ادب مینه والو ته وړاندې کوم او د بشرې نړې ټولو شاعرانو اولیکوالانو څخه هیله لرم چې ددې اصل په نظر کې نیولو سره په دې برخه کې خپل ادبې فعالیتونه لا ګړندي کړي.

قدرمنو لوستونکو !

لکه څنګه چې هره بشرې ټولنه ځانله ځانګړي خصوصیات ، کلتور ، رسم ،رواجونه او منل شوې اصول لــري په همدې ډول په بیلابیلو پرګنو کې دا اصول ، کلتور او منل شوي رسم اورواجونه سره توپیر لري.

په جهاني کچه د غرب ، شرق ،پرمختللو جوامعو او ورسته پاتې هیوادونو او همدا ډول د ممالکو په سطحه هم د مختلفو ولایاتو ،کلو او بانډو رسم ،رواج او خصوصیتونه سره تفاوت لري.

په همدې اساس په دې لیکنې کې د شین خالیـ ترسر لیک چې یو ژوندی تاریخي کیسه او زموږ د

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګران هیواد د کلیوالي ژوند هغه ریښتنې داستان دی چې د دې دوو پاکزړونو ځوانانو شین خالې او زیړ ګل د ژوند د هیلو او ارمانو د پوره کیدو سربیره د کلو او بانډو رسمونه، رواجونه او د خلکو د مصرفیتونو انعکاس دی چې د شین خالې په لنډو کیسو کې څرګند شوی دی.

هیله ده چې دا لنډې ادبي ټوټې د لوستونکو د توجه وړ وګرځي او همدا رنګه د دوستانو څخه هیله کیږي چې پدې برخه کې د دې لیکنې د لاغنې کیدو په اړه خپل رغنده وړاندیزونه له موږ سره په لاندې پته شریک کړي.

s-afghani@hotmail.de

په ډیره مینه

سمیع الدین افغاني

۲۰۱۰ - ۵ - ۳ م کال

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ کیسه

لمړۍ برخه

شین خالۍ

شین خالۍ چې همزولو او د کلي او سیدونکو ورته د نازه شنو خطاب کوه، مور او پلار یې هغه په وړکتوب کې د تره ځوې زیړګل ته په نامه کړې وه ۰ زیړګل لا کوچنی وه چې مور او پـلار یې په حق رسـیدلي وه نو د زیړګل تـره د هغه تعلیم ، تـربیه همدارنګه اعـاشه اوروزنه کوله او هغه ته یې د اولاد په سترګو کتل چې په رښتیا سره زیړګل د مور او پلارنشتوا لی کم احساسوه ۰

په شین خالۍ باندې هم زیړګل ډیرګران وه او هغه ته به یې دخپل راتلونکو د خوشبختیو امید او د ژوند شریک په سترګو کتل ۰
زیړګل چې د شین خالۍ حسن، صورت او کلیوالۍ ښیره همیشه په سترګو کې وه ،دهغې په لیدو بــه د مینې ، مــحبت ، هـــیلو او ارمانو نو تنده ماتوله او همیشه به یې دهغه تر خولې داسې زمزه تر غوږو کیده :

ښــه ښکلا ښــه نازونه یـــې دی
تور اوربـــل شنـه خالونه یې دی

شین خالۍ پــه رښتیا هم طبعي ښکلا لرلـه چې د کلي په خــورلنډو او د کلي د او سیدونکو لپاره د مینې ،محبت او احترام نمونه وه ،دهغې ښکلې ښیره ،تورې بادامي سترګې او د ناز کتل پــه زیړګل خاص اثر اچوه چې بیا کله کله به یې د هغې په لیدو د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

چې کتــل کړې په ناز لکه حوره

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلی مـــخ يې ځلـيږی له نوره
شوخ نـــظر سترګکونه يې دی
تور اوربـــل شنه خالونه يې دی

او کله کله به يې دا سې ويل :

چې لــه ورايه په ناز ناز کتل کا
په زړګي مې د غشو ويشتل کا
جـــادوګـــــر منترونه يې دي
تور اوربـــل شنــه خالونه يې دي

د شين خالۍ په تندي ،زني او اننګو کې ښکلي طبعي شنه خالونه وه ،که څه هم هغې ددې شنو خالو ارزښت دومره نه احساسوه خو دهغې جګې ونې او د شنو خالو ښکلا ځانله رنګ او خوند ورکړی وه چې زيړ ګل به هغه دا سې اظهاروه:

جګه ونـــه شمشاد يې قامت دی
ده مغروره شاهين يې صفت دی
نـــاز ادا فـــريـــبونـــه يې دی
تور اوربـل شنـه خالونه يې دی

او په اخر کې به يې خپل د ميني سندره دا سې ختموله :

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې يې وړی زړګی په پلمو دی
پراتـــــه زړه کې غمونه يې دي
تور اوربـــل شنه خالونه يې دي
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه برخه

شین خالې

شین خالې ته دشنو نوم په اوله کې دومره په زړه پورې نه ؤ ،خوهغه پدې پوهیده چې کلیوال هغه د نازه پدې نوم یادوي نو چې کله کله به زیړګل ورته دشنو خطاب کاوه هغـې به د زیړګل په اوازکې د مینې او مـحبت احساس کاوه .

شین خـالې دموراوپـلاریواځیـنې لـوروه چې هـغه یې ډیره نازوله اوطبعې پسې به یې ګرزیدل .

هغې دکلیوالې سینګارسره ځانګړې علاقه وه همداچې بنجاره به دکلي په کوڅوکې پناروسرشونو مورته به یې په خواږه اوازکې ویل.

مورې بنجارې ماما راغلی دی او د مورڅخه به یې دبنجاره نه د اخیستلو پیسی او یا څه جوارغنم ترلاسه او دکلي د نورو همزولو سره یوځای د بنجارې مـامـا نه دسینګارشیان رانیول.

شین خالې د بنجارې مـامـا نه چارګل ، پازیب ، سیــخکونه، دنداسه، عطرونه او د کلیوالي هرډول دسینګارشیان خوښول او مورته به یې داسې زمزمه کوله.

مورې بنجاره مـامـا راغلی دی
نورشیان یې ډیردي داپایزیب یې څومره ښکلی دی
مورې بنجاره مـامـا راغلی دی

په ربښتیا هم چې کله به شین خالې په کلي کې تېـریده نوخوشبویي به د کلي په کوڅو کې ترې په ګډاو ه ، رنګ رنګ سیخکونه یې په اوربل قطار، سترګې په کجلو تورې او د پایزېبو شرنګهاریې د لرې اوریدل کیده. چې هغې به د بنجارې په راتـګ دمورنه د پیـسودترلاسه کولو لپاره داسې بهانې کولې.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

موري پيسې راکه چې پايزيب مې ډېر خوښېږي
رنګ رنګ سيـــخکونه په اوربـل مې هوسيږي
عطر شام پاريـــس مې په دمـــاغ ډېر ښه لګيږي
نقدی پيسې نه وی ماما پور پـــه ځان منلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

شين خالې په کليوالي سينګارکې د کــلي د نـورو خــورلنډو ښځه مخکې وه ، د هغې به هميش لاسونه په نګريزو سره وه،ښکلې نتکۍ به يې په سپينه تــنده بـليده او د سرو زرو چارګل به يې په پوزې ګرزاوه،د هغې به هميشه په دنداسې شونډې سرې او غاښونه سپين وه او په ډېر شوق کله کله مورته داسې ويل٠

اخــلم دنداسه چــې دنداسه مې ډېر خوښيږي
سری شونډی چې ګرځم نو اشنامې خوشحاليږي
توري توري سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاريږی
سرو زروچــارګل ماما پـه برجب کې ساتلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

شين خــالیبه دمــور او هــمزولــو سره د زړه راز او هيلې داسې شريکولې٠

ځان چې مې سينګارکړه بيانوځمه دګدر په لور
موري دهـــمزولـــوسره نـن دمـــازديګرپه لور
ډيربـــه شم خوشحاله چــې ديارشم دنظر په لور
اچوم ټکريـــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلي دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنجاره ماما

نورشیان یې ډیردي دا پایزیب یې ښومره ښکلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

مورنه پیسې غواړي چې پایزیب یې ډیرخوښیږي
رنګ رنګ سیـــخکونه پـــه اوربـــل یې هوسیږي
عطرشام پاریـــس یې په دمـــاغ ډیـر ښه لګیږي
نقدی پیسې نه وی ماما پـــور پـــه ځان منلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

اخـــلي دنداسه چـــې دنداسه یې ډیر خوښیږي
سری شونډی چې ګرځي نو اشنا یی خوشحالیږي
توري توري سترګـــې پـــه کجلو ښه ښکاریږي
سرو زروچـــارګل ماماپه برجیب کې ساتلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی

ځان چې یې سینګارکړه بیانوځي نوردګدرپه لور
موري د هـــمزولـــو سره نـن دمـــازدیګر په لور
ډیربه شي خـــوشحاله چې دیـارشي دنظر په لور
اچوی ټکریې چـــې افغاني کلتور یې ښکلی دی
موري بنجاره مـــامـــا راغلی دی
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ پلار دکورترڅنګ یوه ښکلې بڼ جوړ کړی ؤچي دکلي دلوېي بيالې څخه ېې یوه وړه بياله ورته ويستلې وه کوم چې دهغې نه به ېې د بڼ دحاصلاتو دخړوبولولپاره استفاده کوله اوهمدارنګه دباغچې په مینځ کې ېې دابوپکی درولې وه کوم چې ددې بيالې په اوبو څرخيده چې دهغه د پاسه ېئ داغزو کوټنی جوړه وه نو چې کله به يې داغزوپه کوټنی اوبه وشيندلې، پکي به مرتوبه اوتازه هواهرې خوا شړله چې په اوړي او ګرمۍ کې د ناستی اودګرميو څخه دخلاصون مناسب ځای ګڼل کيده٠

په بڼ کې رنګارنګ ګلان لکه سره او سپين ګلاب ، نرګس ، شبو ،رامبيل ، چمبېلي، کشمالې او نورو ښايسته ګلانوسر بيره ترکارۍلکه تور بادنجان ، بينډۍ ، رومي بادنچان ، پالک ، ملۍ ،نوش پیاز ، ترائي او ډير نور مختلف حبوبات او د کور ضرريات کرل چې زيړګل به دهغو څخه څارنه کوله٠

زېړګل ددرس او تعليم تر څنګ د تره سره د کرنې اومالدارۍ په برخه کې پوره لاس ورکاوه ، هغه چې کله به د ښوونځۍ څخه فارغ شونوځمکود خړوبولو او دڅارويو په روځنې به بوختۀ ٠

زيړګل د زمينداری په برخه کې د تره سره اوږه په اوږه کار کوه ، د مځکې په اړولولکه ماله ، قلبه او ابولګولو کې ېې دبزګر سره مرسته کوله٠

شين خالۍ چې په خپل سينګار مينه وه يو ورځ زيړګل ته چې د باغچې په سمبالو بوخت وه داسې وويل:
زيړګله ديره مده وشوه چې د بنجاري پته نه لړېږي ٠

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیږګل چې په باغچې کې په خپل کار بوخت ؤ شین خالۍ ته یې وکتل او بیرته په خپل کار بوخت
او په جواب کې ورته وویل:
بیا د ې د کوم سینګار شوق په سر کې راغلی دی ۰
شین خالۍ په جواب کې ورته وویل:
ته نه ګورې چې لیچې مې تشې دي او زه د زرګر د دوکان نه د نو جامو لپاره پاولي غواړم ۰

زیږګل سر ورته وښوروه او ورته یې وویل :
سمه ده سبا له خیره د مور نه دی اجازه اخلم د زرګـر دوکان له دی بیایم او بیرته په خپل کار بوخت
شو ۰
زیږګل ته د شین خالي د ا هیله ډیره خوندوره وبریښیده او له ځانه سره یې داسې زمزمه کوله:

مــانــه د زرګــر د دوکــان
خیــالي پــاولــي غــواړې

سپینې لیــخې تشــې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

سبا کله چې زیږګل د ښوونځی څخه راستون شو نو د شین خالۍ پلار د روغبړ نه وروسته ورته
داسې ویل:
زیږګله ځویه !
زه د یو ضرور کار لپاره ښار ته روان یم او نن ځمو ږد اوبو وار دی هیله ده چې د بزګر سره د ابو په
لګولو کې مرسته وکړې او پام دې وي چې څاروی هم درنه وګي یا تږي پاته نشي ۰

زیږګل چې د شین خالۍ سره د زرګر د دوکان وعده کړې وه او دبلې خوا د تره دخبرې نه تیریدل هم
ورته ګرانه وه په جواب کې ورته ویل:
سمه ده تاسو بیغمه اوسې زه کارونه سمبالوم ۰

شین خالۍ چې د پلار او زیږګل خبرې واوریدې خوابدې بیرته د کلا انګړ ته ننوتله زیږګل د شین
خالي په تنده پوه شو ورسته یې ورته وویل:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین خالۍ ته مروریږه مه، سبا به له خیره وخته تا د زرګر دوکان له بیایم.

کله چې ماښام زیړګل د کارو څخه فارغ شو نو د کاکا ناوې نه چې زیړګل به دمور مینه پری ماتوله د سباورځې دشین خالۍ دزرګرددوکان دتګ اجازه واخیسته او سبا دواړه د زرګر دوکان په لورې روان شول چې په لاره کې زیړګل د ځانه سره داسې زمزمه کوله:

اشنا ځمانه مروورده
د لاس بنګړی می خوږ اشنا په بی صبری غواړی
سپینی لیـخې تشـې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

نو کله چې دزرګر دوکان ته ورسیدل نو زیړګل زرګرته داسې اظهار وکړ:

زرګره نقد ی روپی واخله
مانه اشنا د لاس بنګړی په خپل مرزی غواړی
سپینی لیـخې تشـې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي

ورسته بیا زیړګل په ډیره مینه داسې زمزمه کوله:

بنګړی دیارپه لاس کی خوند کړی
په سپین مړوند د بنګړو شرنګ ښکلی ځوانی غواړی

سپینی لیـخې تشـې ګرځي
لیلا ځمانه شنه بنګړي غواړي
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه برخه

شین خالۍ

زیړګل چې د شین خالۍ په کلیوالي حسن او سینګار زړه بایللی وه ، تل به یې د هغې په مینه کې کله کله ښکلې شعرونه او په زړه پورې کمپوزونه جوړول ، خوږې سندرې به یې زمزمه کولې او ښه شاعرانه طبعه یې درلوده ، هغه د ټنګ ټکور سره ځانګړې مینه درلوده او د موسقي د آلاتو په غږولو کې یې خاص مهارت درلود ، ډیر خوږ رباب او ستار یې غږاوه او په زړه پورې بګټۍ ، لوبې ، چاربیتې او غزلونه یې کمپوز کړې وې نو تل به په خوښیو ، اخترونو ، نوی کال او د کلي په ښادیو کې ځوانان په حجره کې راټولیدل او د ټنګ ټکور او خوښې مراسم به اجرا کیده ، زیړګل به ستار غږاوه او د کلي د ناېي ځوی میراجاني به د منګي او کاسې څخه داسې خوږ اواز پورته کاوه چې شاو خوا د کلي ځوانان او د ساز او آواز مینه والو به ښه خوند ترې اخیست٠

د زیړګل سندرې د هغه د زړه سندرې وې همدا وجه وه چې د هغه د سندرو مینه وال نه تنها د کلي او سیدونکي بلکې په سیمې کې د زیړګل د نامه سره خلکو پیژند ګلوی لرله٠

زیړګل به کله کله لکه ګلا جان استاد امسا په لاس کړه د ستار او منګي سره به یې داسې ښیاسته لوبې ، بګټۍ او د ګلا جان استاد پیښې کولې چې په رښتیا به د ټنګ ټکور نه ورسته د کلیوالو روحیه بله او د خوښې احساس به د کلي په اوسیدونکو کې تر سترګو کیده ٠

شین خالۍ هم د زیړګل په مینه مسته او د زیړګل د پام او نظر د جلبولو لپاره خپل کلیوالي سینګار ته خاصه پاملرنه لرله ، هغې دلښته په شان جګه ونه او د کوترې په شان د پنجو په څوکه تګ او رفتار درلود چې زیړګل به کله کله داسې ویل :

د کلی مینځ کې د پنجو په څوکو تله شین خالۍ
لکه کوتره مې د ورایه ولیده شین خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلی زیړګل چې د شین خالۍ دلارې تګ او دهغې کلیوالې سینګار او نزاکتونو تراغیزې لاندی وه، خپل د سترګو لیدلی حال د اسې اظهار وه:

د سیخکو کتار یـې جوړ وه د اوربله ځینې
په یو نــظریی زړګی ویوړه د ګـوګله ځینې
په سرو منګلو یې لاس تیرکړه د کاکله ځینې
په هر قدم کې لکه لښته ماتیده شین خالۍ
لکه کــوتره مې د ورایه ولــیده شین خالۍ

شین خالۍ به تل د خپلو همزولو سره ګدر ته تله او کورته به یې د ښناک پاکې اوبه راوړلې نو چې کله به د اوبو راوړلو څخه فارغه شوه ،بیا به د خپلو خورلنډو سره په چکر شوه چې زیړګل به داسې زمزمه کوله:

خپلو هــمزولو سره وتــې په چکروه نه
ښکلی موسم د پسرلي او مــازیګروه نه
د پلو لاندې پــټ کاتــه یې په هنروه نه
د نجنو مینځ کې لکه شمعه بلیده شین خالۍ
لکه کوتــره مې د ورایه ولــیده شین خالۍ

او په اخره کې زیړګل د خپلې مینې سندره داسې ختموله:

یو یې په غاړه سورکمیس ګل بخمل وه نه
پــه جګــه پوزه د چارګل یې جلوبل وه نه
دا خوشبویې چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاریده شین خالۍ
لکه کوتــره مې د ورایــه ولــیده شــین خالۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کليواله جلۍ

د کلي مينځ کې د پنجو په څوکو تلله جلۍ
لکــه کــوتــره مې د ورايه وليدله جلۍ

د سيخکو کتار يــې جوړ وه د اوربله ځينې
په يو نــظر يې زړګی ويوړه د ګــوګله ځينې
په سرو منګلو يې لاس تيرکړه د کاکله ځينې
په هر قدم کې لکه لښته ماتيدله جلۍ
لکــه کــوتــره مې د ورايه وليدله جلۍ

خپلو هــمزولو سره وتــې په چکروه نه
ښکلې موسم د پسرلي او مــازيګر وه نه
د پلو لاندې پــټ کاتــه يې په هنر وه نه
د نجونو مينځ کې لکه شمعه بليدله جلۍ
لکــه کــوتــره مې د ورايه وليدله جلۍ

يو يې په غاړه سور کميس ګل بخمل وه نه
پــه جګــه پوزه د چارګل يې جلوبل وه نه
دا خوشبويي چې په ګډا ترې د سنبل وه نه
په افغاني لباس کې ښکلې ښکاريدله جلۍ
لکــه کــوتــره مې د ورايه وليدله جلۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځمه برخه

شین خالې

زیړګل د شین خالې په پاکه مینه ډیر خوشـــاله او هغې ته بــې د خپل راتلونکي ژوند د ترخو او خوږو شیبو د شریکې په سترګو کتل او پدې فکر کې وه چی څنګه د واده سرشته ونیسې او خپله معامله راټوله او خپله کوژدنه په خپل کاله کړې٠
که څه هم خو واري زیړګل دا خبره د شین خالې د مور سره شریکه کړې وه ،خو د هغې څخه بې داسې جواب ترلاسه کړی وه٠

زړګله زویه !
مور او پلار دې خدای وبښه ، ته پوهیږې چې شین خالې هغوی تاته په وړکتوب کې په نامه کړې وه ،اوس شین خالې ستا امانت دی زه او اکادې په دې برخه کې کومه ستونزه نلرو خو خبره داده چې٠
زیړګل د شین خالې مور ته مخ راواړوه اورته بې وویل:
نو څه خبره ده کاکا ناوې؟
د شین خالې مورخپلو خبرو ته داسې ادامه ورکړه :
ګوره زیړګله ځویه، ته پدې پوهیږې چې ته دې په اکا او په موږ ډیر ګران بې ، موږ نارینه اولاد نلرو او موږ ته د اولاد حیثیت لرې ، موږ دا هیله لرو چې ته د پوهې او تعلیم خاوند شې او کله چې د رسو نه فارغ شوې که د خدای رضا وه بیا به د واده سرشته درته ونــیسو ، ته پدی برخه کې هیڅ تشویش مکوه او خپلو درسو ته دې پام ونیسه چې په تعلیم کې د همزولو نه بیرته پاته نشې٠

زیړګل ته هم د اکا فیصله ښه بریښید لې وه او همدا وجه وه چې په ډیره ښه درجه بې د دولسم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهنتون کې د فراغت شهادت نامه تر لاسه کړه ۰
کله چې زېړګل د دولسم ټولګي څخه فارغ شو ، تــره يې د زيړګل فراغــت هغه ته مبارکي وويله او دلوی خدای شکر يې ادا کړ چې د هغه هيله کوم چې زيړګل د تعلم او پوهې خاوند شي تر يو حده تر سره شوه ۰

د زيړګل پام داوس لپاره د درسنو څخه فارغ او د کروندګرۍ په کارونو مصروف وه ،خو سره لدې کله کله د کانکو د ازموينې لپاره به يې په خپل پخوانۍ درسونو مرور کاوه او د فراغت په وخت کې به د رياضي ، کميا معادلې له ځانه سره حلولې او د مکتب د دورې نور مضا مين يې هم لوستل۰

څه مده ورسته زيړګل خپل د ښوونځې د دورې همصنفيانو ته په خپله حجره کې د ميلمستيا بلنه ورکړه ، د ښوونځۍ دوستانو هريو د تعليم د دورې خــپلې خاطرې خوږو او ترخو شيبو کيسې کولې او د ليسې د دورې د فراغت څخه يې خوښي څرګندوله ۰
د دوی کيسې او د زړه خواله تر ناوخته دوام وکړ ، په اخر کې د زيړګل يو نژدې دوست د هغه سره داسې پوښتنه شريکه کړه:

زيړګله !
څه تصميم لرې په همدې تحصيل قناعت کوې يا که غواړې چې تحصيلاتو ته دې ادامه ورکړې ؟
زيړګل په جواب کې ورته وويل:

ډيرې موهمې مسلې ته مو اشاره ورکړه ، ما پدې برخه کې کوم قاطع تصميم ندې نيولې ځکه د لوړو زدکړو امکانات يوازې په لويو ښارو کې امکان شته ، خو په هــر صورت کــې زه تصميم لرم چې د کانکور ازموينه ورکړم ، وګورم چې روزګار مو ږسره څه کوې د بلې خوا اکا مې هم دا نظر لرې چې زه بايد خپل تحصيلاتو ته ادامه ورکړم۰
صرف يو مشکل شته که چيرې زه د تحصيل لپاره مرکز ته لاړ شم دلته به د کورنې د سرپرستۍ مسله ځنګه شي ، اکاته هم هغه د ځوانې قوت ندی پاته د بلې خو د شين خالې څــخه لرې کيدل هم ګران دي ،په هر صورت يو ځل د کانکور ازموينه تر سره شي وګورو چې قسمت او نصيب مــو کوم لور ته بيا يې ا و څه را سره کوې۰

شين خالۍ هم د زيړګل د مسا پر ي ترفداره نه وه او د زيړګل د جدا يې توان يې په خپل وجود کې نه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیده ،هغې به همیش د مور سره دا ویل:
زیړګل زموږ د کار سرې دې خدای دې ژوندی لرې تل د پلار سره د دخمکو او مالدارې په کارونو کې بنه مرسته کوي ، زموږ جوړ او ناجوړ ټول په هغه دي خدای دې د هغه سیوری لـه موږد سره نه کموي.

زیړګل چې د شین خالې په مینه او انتظار کې شپې او ورځې تیرولې، د هغه په یاد به یې کله کله د زړه د سوزه داسې د مینې او محبت زمزمه کوله:

راشــه چې سپرلی دې شــم ګلـزار دې شم
راشــه چې د بدې ورځې یار دې شـــم
ستـــا د پـــاکې مینې محبت کې یار
ژوند شمــــه وړمه شمــــه بهار دې شم

زیړګل د خپلې پاکې مینې په بریالیتوب متمئن وه او داسې به یې ویل:

نه شتــــه بلــــه لار ، نه بل تدبیر چیرې
راشـــه چې مرهم دې شـــم قرار دې شم
ته ما ته په مینــــه مینــــه وګوره
زه دې سره لمبــــــه شمه انګار دې شم

هغه د خپلې پاکې مینې او اخلاص اظهار داسې کاوه:

مــــا سره جـــذبه د ه محبت زړه کې
راشـــه چې کاکل دې شـم سینګار دې شم
مینه د اخلاصــــه سره خـــــوندکوي
راشـــــه چې د مینې وفـــا دار دې شم

زیړګل چې د شین خالې جګه ونه ، هسکه غاړه او د پایزیب شرنګهار زړه وړی وه نو په اخر کې به یې د خپل دمینې سندره داسې ختموله:

هسکـــه غاړه زیب لرې امیــــل سره
راشـــه چې د سپینې غـــاړې هار دې شم

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرنګ دې د پايزيب په زړګي ښـــه لګي
راشه چې پايزيب دې شم شرنګار دې شم

راشه چې سپرلی دې شم

راشـــه چې سپرلی دې شـم ګلـزار دې شم
راشـــه چې د بدې ورځې يار دې شـــم

ستـــا د پـــاکې مينې محبت کې يار
ژوند شمـــــه ورېمه شمــــه بهار دې شم

نه شتـــه بلــــه لار ، نه بل تدبير چيرې
راشـــه چې مرهم دې شــــم قرار دې شم

ته ما ته په مينــــه مينــــه وګوره
زه دې سره لمبــــــه شمه انګار دې شم

مـــــا سره جـــذبه د ه محبت زړه کې
راشـــه چې کاکل دې شـم سينګار دې شم

مينه د اخلاصـــــه سره خـــــوندکوي
راشـــــــه چې د مينې وفـــا دار دې شم

هسکـــــه غاړه زيب لري اميــــــل سره
راشـــــه چې د سپينې غـــاړې هار دې شم

شرنګ دې د پايزيب په زړګي ښـــه لګي
راشه چې پايزيب دې شـم شرنګار دې شم

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

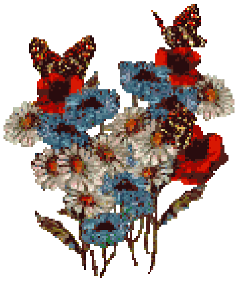

شپږمه برخه

شین خالی

زیږګل خپل د راتلونکي ژوند په فکر کې ډوب او کله کله به یې له ځانه سره ویل چې انسانان د ژوند په مختلفو پړاوونو کې د مختلفو مسایلو ، کړکیچونو او پرابلمونه سره مخامخ کیږي خو پوه او کامیابه خلک هغوی دي چې د دغو مسائلو ، مشکلاتو او موانعو په مقابل کې د پوهې او معقولیت نه کار واخلي ، که چیرې انسان د ژوند پدې پړاونو کې معقول دریځ او عملي ګامونه اوچت نه کړي بیا ورسته هغه فرصت نه ورته میسریږي.

زیږګل پدې سوچونو کې دې نتجې ته رسیدلې وه په هر ډول چې وي خپل تحصیلاتو ته باید ادامه ورکړي، هغه د راتلونکي ژوند د خوشبختیو اساسي لار په تعلیم او زده کړه کې لیدله ،او دا ورته جوته شوې وه چې دلوړو لاسته راوړنولپاره باید لوړو زدکړو ته ځان چمتو کړي.

څه مده ورسته د هیواد په مرکز او ولایاتو کې د دولسم ټولګیو د فاریغینو د کانکور د ازموینې نیته اعلان شوه ، زیږ ګل هغه همصنفیانو ته کوم چې دازموینې د نیټې خبر یې نه وه ترلاسه کړی خبر ورکړاو د خپلونژدی دوستانو کوم چې د ازموینې لپاره بې امادګې ښودله ،دا هیله وکړه چې یوځاې به د ازموینې لپاره درسی پروګرام په مخ بیایي په همدې اساس زیږګل خپلو ملګرو ته داسې وړاندیز وکړه چې دازموینې تر نیټې پورې به هر ورز د سهار د نه بجو نه بیا د غرمې تر دولس بجو پورې ددوی حجرې ته راشې او د ازموینې په احتمالي پښتنو به سره په شریکه کار وکړي.

د زیږ ګل دا په موقعي وړاندیز د ټولو د تاید او ملاتړ وړ وګرځید او هره ورځ به په هجره کې یو ځاې د فزیک ، کیمیا ،ریاضي معادلې حلیدلې او همدارنګه د بیالوژي ، تاریخ ، جغرافیه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

، ديني اونورو مضامينو سوالونه بيرون نويس او دهغو لپاره بې مناسب جوابونه برابرول چې په رښتيا سره هم د دوی دا هلو ځلو ښې پايلې اولاسته راوړنې د دوی په برخه کړې۰

زيړګل همداسې چې د طب مسلک خوښيده په ډيرعالي نمرو همدې پوهنځي ته بريالي شو او نور ملګروبې هم د کارنکور آزموينه په برې پای ته ورسوله او د خپلو خوښې د پوهنځۍ ګانو په لستونو کې خپل نومونه وليدل ،هغو يو بل ته يې د خپلو د زحماتو او لاسته راوړنو څخه مبارکی وويله او دخوشحالی اظهار بې کاوه۰

زيړګل او د هغه ملګري په ډيره خوشحالي بيرته خپلو کلو او بانډو ته را ستانه شول او د خپلو برياو زيری بې خپل دوستانو ، کليوالو او د کورنيو غړوته ورکړ ،هغوی هم ددوی لاسته راوړنې ولمانځلې او هغو ته ئې مبارکي وويله۰

زيړګل اوس د يو نوي حالت سره مواجه وه ،هغه پدې مسألې فکر کاوه او پدې پوهيده چې د منظم درسونو د تعقيب لپاره هغه محصلين چې د ولاياتو نه کومو پوهنځيو ته د بريالتوب چانس تر لاسه کړې وي بايد د مربوطه پوهنځيو د پوهنتونو په ليليه کې ميشت شي ، هغه پدې فکر کې وه چې ددې په تلوبه ځوک د کورنې جنجالونه حلوې او د هغوی جوړيا ناجوړ ته ځان رسوي، په همدې چرتونو کې ډوب وه چې تره بې ورته غږکړ۰

زيړګله ځويه !

ته راځه چې څه ضروري خبرې درسره لرم۰

زيړګل په بيړه ځان تره ته ورسوه او بعد له سلامه يې ورته وويل اکا څه مو ويل ؟

هغه په داسې حال کې چې شين خالی او د هغه مور هم هلته ناسته وه زيړګل ته د سلام د ځوابه وروسته داسې وويل:

زيړګله !

هغه لړ څه غلی شو بيا يې په داسی حال کې چې خپلې ميرمن او شين خالی ته کتل زيړ ګل ته داسی وويل:

ته پدې پوهيږې چې په ژوند کې خوشبختي ، هوسا او ارام ژوند په خپله سړي ته نه راځي ، د دې لپاره چې سړې خپل هدف ته ورسيږي لازمه ده مطلب ته د رسيدلو لپار کوشش وکړي او زحمت وباسي۰ زه ستا په تشويش او مشکلاتو باندې پوه يم ، ته زموږ له خوا هيڅ تشويش مکوه ،ته اوس کوشش وکړه چې هوښيار طبيب درنه جوړشي ، زموږ په کلو او بانډو کې ډاکترته ډيرضرورت

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او ډاکتران پــه ولسونو کې د عــزت او اعتبــار خاوندان دي ، پــه موږ هم عـمر تیر شوي او ډاکتر ضرورت احساسوو ۰
دوهمه خبره داده چې د زمینداری کارونه بزګر په مخ بیایې بیا هــم ستاسو د تحصیل ځای دومره لرې ندې ،ته کولی شې د هفته په رخصتیو کې کورته راشې ،او که بیا هم کوم مشکل وه بیا حتمي تا خبروو ، زه فکر کوم زه اوس داسې مشکل نه وینم چې هغه دې ستا د تحصیل خنډ وګرځې ،زموږ مشوره تاته همدا ده چې ته دې بې له کومې اندیښنې خپلو زدکړو ته ادامه ورکړې۰

د شین خالی مور هم زیړګل ته ډاډ ورکړ او وته یې وویل:
زیړګله ځویه !
اکا دې رښتیا وایې ته هیڅ تشویش مکوه ته بــاید زحمــت وباسې چې تانه یو هوښیار طبیب جوړ شي۰
زیړګل چې خپل تره او د هغه هرې فیصلې ته په درنو سترګو کــتــل ،تره ته یې په جواب کې وویل:

اکا څه چې ستاسو مشوره وي هغه ماته منظوره ده۰

زیړګل د ځایه پاځید او شړی ئې تر ځان چارپیره کړه او د څارویو د راوستلو په تکل کې شو ، خو په لار کې ئې د شین خالی نه د جدا کیدو فکرټکنی کړی وه ، د هغې څخه د جدائې تحمل ورته ګران وه خو هغه ته بله لار معقوله نه بریښیده ۰

شین خالی ته هم د زیړګل بیلتون د تحمل وړ نه وه ،خو د پــلار د فیصلې خــلاف یې هــم هغه نه شو ستنولی ،مجبوره وه د پلار فیصله ومنې او د زیړګل د بیــلتون د زغم او حوصلې توان پیدا کړي۰

څو ورځې ورسته د پوهنتون د درسونو د پیل موقه راورسیده ، زیړګل او د هغه ملګري یوه ورځ د مخه بازارته لاړل۰زیړګل د ځان لپاره نوې جامې ،جمپرونه او نوې بوټان راونیول تر څو د پوهنتون په ساحه کې یې د نورو محصلینو سره سیالي برابره وي،هــمدارنګه ملګرو یې هم د خپل ضرورت وړ شیان راونیول او د وعدې سره سم سبــا د وخته د زیړګــل دوی کره راغلل ، د زیړګل دوی په حجره کې نور دوستان او د کلي خلک هم د دوی د مخه ښې په مقصد راټول شوې وه۰

د زیړګل د ملګرو د رارسیدو سره سم د کلي اوسیدونکو ، سپین ږیرو او دوستانو یې هغوی ته د دوعا لاسونه اوچت او دلوی خدای له درباره څخه هغو ته د صحت او کامیابی هیله وکړه۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ مور هم هغوی ته ددوعا لاسونه پورته کړ او د خدای پامانۍ وروسته يې رړنې او به دتوتکي په دود د هغوی پسې وشيندلې.
زيړګل او د هغه ملګرو خپل بيکونه ترغاړه او دولايت د مرکز په لوري روان او هلته په بس کې سپاره او ورسته له دوه ساعته منزله د پوهنتون مرکزي ليليې ته ورسيدل.
دپوهنتون د ليليې په انګړ کې د محصلينو دهستوګنې دخونو لست زړول شوې وه ، هريو دخپل دهستوګنې خونه ،د لباس الماري او د خوب ځای پيدا کړ او د نويو ملګرو سره يې معرفت حاصل کړ.
زيړګل چې زما نژدې ملګری او د زړه د رازونو يار وه ،ورسته له څو اونيو د هغه ليدلو لپاره لاړم ، هغه چې به هميشه د خپل دشين خالۍ د پاکې مينې کيسې زما سره شريکولې زما په ليدو ډير خوشاله او د نوې ژوند د کيسو ورسته د شين خالۍ د بيلتون په هکله داسې ويل:

د فکر تال کې زنګيده ليونۍ
بيا په زړګي مې وريده ليونۍ

زيړګل چې په رڼا او خوبونو کې د شين خالۍ څيره ورته په فکر او خيالونو کې زنګيدله دخپل خوب کيسه داسې کوله:

ما مې د زړه ورته داغونه شميرل
دا بې پروا وه خنديده ليونۍ

هسې بې درده بې احساسه نه وه
ځما په مينه پوهيده ليونۍ

ما چه اظهار ورته د مينې کوه
لکه د ګل به غوړيده ليونۍ

او دخپل د مينې سندره يې داسې ختموله:

افغانې څومره ښې ښيبې تيرې شوې
چې په مالت کې اوسيده ليونۍ

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیونۍ

د فکر تـــال کـــې زنګیده لیونۍ
بیا پـــه زړګـــي مې وریده لیونۍ

ما مـــې د زړه ورته داغونه شمیرل
دا بـــې پروا وه خنـــدیده لیونۍ

هسې بـــې درده بې احساسه نه وه
ځـــما په میـــنه پوهیده لیـــونۍ

ما چه اظـــهار ورته د مـــینې کوه
لکه د ګـــل به غـــوړیده لیـــونۍ

افغاني څومره ښې شیبې تیرې شوې
چې په مـــالت کې اوسیـــده لیونۍ
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

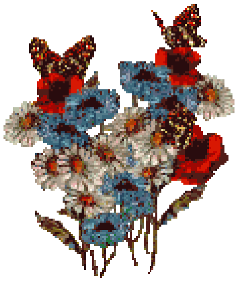

اومه برخه

شین خالۍ

زیړګل ورو ورو د ښارې ژوند ، د پوهنتون د ماحول ، نویو دوستانو ،ملګرو او استادانو سره اشنا کیده خو په هغه کې د کلیوالې ژوند تاثیرات اوکرکتر د ورایه په سترګو کیده ۰
هغه هم د کلو او بانډو ژوند او د ښاري ژوند تــوپیرونه احساسول ،هلته په کلي کې د زمینداري او مالداری تر څنګ پرګنیزې مرا ودی او ورځنی چارې،دلته د علم او پوهې ماحول دا هغه تفاوتونه وه چې زیړ ګل ورسره نوی بلدیده ، هغه به کله کله دا متل کاوه چې وايي:
چیرته چې اوسې ، په خوی به د هغو شې۰

خو د زیړګل هغه ساده اوبې کبره ژوند سبب شو چې په ډیرلږ وخت کې ځانله ډیر دوستان او صادقه ملګري او اخلاصمندان پیدا کړي۰
زیړګل د تحصیل په شرایطو کې دوخت په ارزښت او ماهیت ښه پوهیده،هغه دا پـتیئلې وه چې باید وخت تري بې خایه تیر نشې ، هغه ته دا جوته شـــوې وه چې د طب د مسلک لمړې یا مقدماتې کال د زحمت اود زیاره سره دي، ځـکه چې پدې لمړۍ او دوهم سمسترونو کې د طبي نوو ترمنالوژیو سره اشنا کیدل او همدارنګه د انګلیسې ژبــه او لاتینې اصطلاحات په طب کې هغه اساسي او ضروري مطالب دي چې دهغو یادول په بنسټیزه توګه دهر محصل د پوهې او د هغه دراتلونکي ژوند اساس تشکلوي ، په همدې وجه هغه به تل د فراغت وخت د پوهنتون پــه کتابتون کې تیروه او هلته به یې مسلکي کتابونه متالــعه کول او دطب د علــماو د نظـریاتو سره هم اشنــا کیده او هــمدارنګه په کتابتون کې به د ورځپانو جرایدو او مجلو څــخه په استفادې د وطــن او ددنیا د حالاتو څخه ځان خبروه۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د پوهنتون په ساحه کې د نورو اندیښـــنو ، نظریــاتو اوداحزابو ترفـدارانو سره اشنا کیده ، د مختلفو نظریاتو پیروانو به ورسره سیاسي بحثونه کول.

هر تنظیم به د خپل حقانیت او وطن کې دې ناخـوالو عوامل تشریـح کول او ویـل به یې چې ددې مشکلاتو او مطرحو مسایلو د حل لاره زموږ تګلاره ده.
زیړګل به د هر چا نظر په غور اوریده خو هغه په وطن کې د مختلفو سیاسي جریاناتو سره موافق نه وه ،ځکه هغه دافغاستان دخلکو دیو متحد او مشترک حرکت طرفدار وه ،هغه به ویل چې د وطن خلک بلخصوص ځوانان په مختلفو ډلو او حلقو کې بېلیدل داد وطن په ګټه نه ده ، هر څومره چې د افغانسان خلک په خپلو کې سره یو موټې شي هغه زمـوږ دخلکو اودملک د ترقۍ په ګټه ده ،تنها یووالی دي چې کولاې شي موږ دبریالیتوبونو او ترقۍ لوړمعراج ته ورسوي ،نه دا دیوواحددین او ائېن خلک په مختلفو ډلو او تنظیمونو تقسیم کیدل.

خو هغه د یو تعداد متعصبه کسانو چې د ژبې او قومونو اختلاف ته لمنه وهله ډیر بد بیني درلوده ، او د هغو سره بې په پټه او ښــکاره کینه او نفرت درلود هغه به ویل افغانستان د ټولو مشترک کور دی ،دغه کسان یا د پردو نوکران دې او یا هم ډیر ناپوه خلک دي کوم چې په ناپوهۍ سره زموږ په هیواد کې د نفاق تخمونه کري.

ددی خبرو تر څنګ زیړګل دې نتجې ته رسیدلې وه چې د ا وخت هـغه باید خپلو درسي پرګرامونه تعقیب کړي تر څو د علم او پوهې له لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي.

خو دداسې مصریفیوتنو سره سره زیړګل د اکا ، کاکا ناوې او شین خالۍ د فکر او اندیښنو څخه فارغه نه وه او همیشه به یې یادول او د هــر لمانځه وروسته هغو تـه دصحت اوسلامتیا دوعاوې کولې.

په شین خالۍ هم د زیړګل د مساپرۍ اسر د وارایه ښکاریده او کله کله به د هغه په چرت کې لاړه. هغې هر مازیګری د زیړګل د شوتلو پنډ او د څارویــو راوستل د کلا انګړ ته په سترګو کې وه او همدا رنګه په باغچه کې د هغه د لاس کرلې ګلان به یې په اوربل کتارول او د فکر د غلتولو لپار د خور لنډو سره وخت تیروه.

زیړګل یو ماښام چې تمامه ورخ یې په درس او دخونې په د پاکولو او نظم راوستلو وار تیر کړې وه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډیر سترې معلومیده ، په خپل چپرکت پریوت او د شین خالۍ پــه فکر کې بې هغه وختونه په زړه شول کوم چې هغې ته بې د زرګر د دوکان څخه خیالي چارګل رانیولــې وه او غوښتل بې چې شین خالۍ ته بې دکمکې اختر په مناسبت په اختر مبارکې کې ډالۍ کړي ،چې هغه وخت بې په لاره کې د ځانه سره داسې زمزمه کوله :

خیالي چارګله

ښکلی چارګله شینو جانې له دې وړمه

هغه چې د شین خالۍ تورې زلفې ،ښکلی دغاړې هار او دجګې پوزې چارګل په سترګو کیده نو داسې به بې ویل:

زلفې بې تورې تور اوربل بې مزې دار دی نا

ځومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا

دا سور چارګل بې پاس په پوزې پري دار دی نا

مین بې کړمه

دا پټ کاته بې په زړګي ویشتل کوینه

زیړګل ته د شین خالۍ د بنګړو شرنګهار ډیرخوندورکاوه او دهغو په وصف کې داسې زمزمه کوله:

د شنو شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي

د بنګړو شرنګ بې لیوني کړه عالمونه دي

ظالمې کړې دي د خیا له ډیر کبرونه دي

ستې بې کړمه

شرنګ د بنګړو بې عالمونه خبروینه

او د خپلې د خوږ زړګي تسل بې په لاندې بیتو کې ختماوه:

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاریده

ځومره ښاسته لباس کې وتې حال بې نور ښکاریده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنډه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښایسته سور شال کلیوالي ېې په سر خور ښکاریده
نظره نه شي
دا افغاني لباس ېې څومره خوند لرینه

خیالي چارګله

خیالي چارګله
ښکلی چارګله زرو جانې ته دې وړمه

زلفې ېې تورې تور اوربل ېې مزې دار دی نا
څومره ښایسته په غاړې پروت د زرو هار دی نا
دا سور چارګل ېې پاس په پوزه پرې دار دی نا
مین ېې کړمه
دا پټ کاته ېې په زړګي ویشتل کوینه

د جلۍ شنه بنګړونه ډک سپین مړوندونه دي
د بنګړو شرنګ ېې لیوني کړه عالمونه دي
ظالمې کړې یې د خیا له ډیر کبرونه دي
ستې ېې کړمه
شرنګ د بنګړو ېې عالمونه خبروینه

خیا لي چارګل مې د اشنا په پوزه سپور ښکاري
څومره ښاسته لباس کې وتې حال ېې نور ښکارې
ښایسته سور شال کلیوالي ېې په سر خور ښکاري
نظره نه شي
دا افغاني لباس ېې څومره خوند لرینه
*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

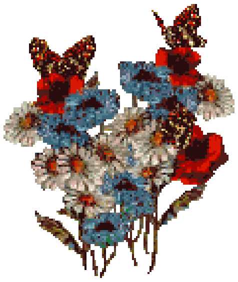

اتمه برخه

شین خالۍ

د شین خالۍ دکیسو او بنداړ نژدې ملګرې د هغې خورلندې وې خو نژدې خوا خورېږ د هغې مور وه چې د زړه خبرې به یې ور سره شریکولې۰

شین خالې د زیړګل په لرې توب تل غمجنه وه چې دهغې دغـم احساس د هغې په ظاهري بڼه کې له ورایه څرګندیده، هغې د زیړګل په اړه یوه ورځ خپلې مور ته داسې وویل:

مورجانې !
ابا خو زیړ ګل ته ویلې وه چې هغه به د اونیو په رخصتیو کـې کلې ته راځي ، اوس خو شپږ میاشتې تیرې شوې دهغه د راتګ هیڅ پته ونه لګیده ،بیګا مې هم پریشانه خوبونه لیدلې، خدای دې وکړي چې ناروغه شوې نه وي۰

مورې ورته په جواب کې وویل:
شین خالۍ ته ډیر چرتونه مه وهه ، هغه بله ورځ پــلار دې ددهقان سـره د ولایت بازار ته تللې وه ، د پــلار دې هغه په همغه ورځ د زیړ ګل سره په تیلیفون کــې خبرې شوې وې ، پلار دې ویل چې دهغه درسونه زیات دي او وایي چې هغه باید ډیر درس ووایي ځکه چــې د ډاکټرۍ اول کـال ډیر زحمت پکار لري وایي که خوک په دې کال کــې بریالــی نه شي بیا نو ډاکتري د فاکولتې چانس له لاسه ورکوي ،همدا وجه ده چې زیړ ګل شپه او ورځ درس وایــې چې پــه خیر کامیابه او بنه ډاکتر ترې جوړ شي۰
او دا یې هم ویلې وه چې څو ورځې ورسته بې له خیره سره د دوو اونیو لپار رخصتې شروع کیږي

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کورته راځي، ته چرت مه وهه او دوعا وکړه چې په درسو کې بریالی شي٠

شین خالې ددې خبرې په اوریدو ډیره خوشاله شوه او په زغرده دزرڅانګې کورته چې د هغې نژدې خورلنډه وه او په راتلونکو څو ورځو کې بې دواد ه تیاري نـیوله ،هغې ته یې د زیړګل دراتلو خبر ورکړاو خپل د خوشالي احساس یې دهغې ترغوږوورساوه٠

زرڅانګې وویل ٠ زه هم د خدایه دا غواړم چې زیړګل زما د واده پورې راشي خکه زیړګل خو به زما واده په خپل ښکلې اواز او سندرو نور هم ښکلی کـړي ، زه همدا اوس مې پلار ته وایم چې هغه ته زما د واده کارت ولیږي٠

دزیړګل هم د لمړي سمستر پرګرام په ډیر کوشش او زحمت پای ته په رسیدو وه چې د سمستر په اخر کې د دوو اونیو درخصتي لپاره تیـاري نیوله نو همدا وجه وه چې شین خالې ، اکا او کاکا ناوې ته د سوغاتونو د اخستلو په نیت دخپل دخونې د ملګرې سره ښارته وتلې وه او دعلاقې وړ سوغاتونه یې هغو ته راونیول٠

شین خالې چې د بنجاره سینګارډیر خوښیده، هغې ته یې شنه او سره بنګړې، جامې ښکلې ټیک او ډیر نور بنجاري سامان ، او همدارنګه د کاکا ناوې ته ښکلې شین رنګه شال او تره ته یې ښکلې پالاوۍ لنګې راونیوله او ټول یې په مناسب ځاي کې ځاې پرځاې کړل تر څو پس له شپږ میاشتې مساپرۍ د هغو زړونه د سوغاتونو په ورکولو خوشاله کړي٠

څو ورځې وروسته د زیړګل د لمړي سمستر درسونه پای ته ورسیدل او دخپلو هلوځلو او زیارڅخه راضي معلومیده داسې احساس یې کاوه چې هغه څـه چې یې پتیلې وه پـه همغه ډول یې درسونه تعقیب او د نتجې څخه یې راضي وه خو ددې رضایت او خوشالۍ تر څنګ دا چې سبا کلې ته روان وه او پس له څو میاشتو بیا دا موقعه ترلاسه کوې چې خپل کلو بانډو ته ځي د ډیري خوښې شیبې شمیرلې او دځانه سره به یې ویل چې څنګه به سبا ځـان د موټرو تم ځاي تـه رسوي او کله به بیا په خپلو کلي او ځمکو ګرځي او د شین خالې خیا لي اوربل ته بـه په باغچه کې ښایسته اورنګارنګ ګلان کري٠

سهار زیړګل د سهاردلمانځه ورسته خپل بیک چې تیر ماښام یې د سفر لپار جوړ کړي وه تر غاړې کړ او دخپلو د خونې د ملګر څخه یې چې هغوی هم د رخصتبو څخه په ګټه اخستو خپلو کلو او

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورو ته روان ول خدای په اماني و اخیسته او دخپل ولایت د موټرو تم ځـاي ته روان شو ، د بس په تم ځاي کې یې د خپل ولایت ډیـر ې اشنا ځیري تـر سترګو شـوې خـو د زرڅـانګې پلار یې دورایه وپیژانده او د هغه سره تر روغبړ وروسته دواړه په بس کـې ځنګ ترځنګ چوکیو کې کیناستل او د لارې ملګري شول ․

په لاره کې زیړ ګل د زرڅانګې د پلار ځخه مرکز ته د هغه د راتګ وجه وپوښتله او ورته یې وویل :

کاکا خیریت خو به وه څنګه مو دلته پیښه شوې وه ؟
هغه په جواب کې ورته وویل:

زیړګله !
ښه شو چې ومې لیدلې ،ما فکرکاوه چې تا به زه څنګه پیدا کوم ،ښه شو چې خدای دلته را پیدا کړې․هغه دبس په اخره څوکې کې چې ناست دې هغه ځما ځـوم دی او د کوزکلي د زمانخان اکا ځوی دې اوهغه تورسرې چې وینې یوه یې زرڅانګه او هغه بله یې مور ده ․

مور ې دلته د واده خرید ته راغلي وؤ ، خرید موو کړ ، که د خداې رضاوې بله اونۍ د زرڅانګې واده دی ، ښه شو چې ته راغلې چې دواده په کـارو کې برخه راسره واخلې ،تا خو همیش د کلي په مړي او ژوندي کې کلیوالو ته ځان رسولی دي بس د میـلمنو پالنه او هغوسره د ګپ ،شپ او ټنګ ټکور دنده مو تاته درسپارلې ده ․

زیړګل ورته په لـمړي سر کې د خوښۍ مبـارکې وو یله اوبیایې ورته اطمینان ورکړ او وې ویل :
تاسو بیغمه او سۍ کاکا زه کارونه جوړوم ․

په همدې ډول تر کلي پورې دواړو د زړه خواله وکړه اوپس له څه مدې منزله کلي ته ورسیدل او د بس ځخه کوز او د کلي په لو ر روان شول ․

زیړګل کلي تـه د رسیدو مـخکې د امیـن اکا په دیره کې دکلي دځـوانانو سپین ګـرو او نورو اوسیدونکو ګنه ګونه تر سترګو شوه ․
هغه ځان په چټکۍ ورساوه چې ګوري د سواد او زدکړې استازي کلي ته راغلي تر څو د بیسوادۍ د له مینځه وړولو لپاره سرشمیرنه وکړی چې څومره ښځینه او څومره د کلې نارینه اوسیدونکي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سواد د نعمت څخه محروم دي ددی کورسونو د تعقیبولو لپاره چمتو دي.

د کلي او سیدونکو د زیړګل په لیدو خوشاله شول او د هغه د هرکلي لپاره مخې ته ورغلل.
پس له روغبړه زیړګل په احوال ځان خبر کړ او ټول د زیړګل د اکا باغچې ته راغلل او هلته زیړګل
خپل کلي والو ته داسې ویل :
درنو خویندو او ورنو !
سواد او پوهه دا هغه د خداې لوی نعمت دي چې لوی خدای په خپلو بنده ګانو که نر وی یا ښځه
فرض ګرځولی دی، زموږ د پاک او سپیڅلي دین مشهوره لارښونه او حدیث مبارک دي چې وائي
علم زده کړه که څه هم په چین کې وي . دا چې او س موږ ته په کلي کی داسې موقعه برابریږي د
خوښۍ ځاي دي چې زموږ د کلي هغه خویندې او ورونه چې دا فرصت ولری ځان په دې
کورسونو کې شامل کړي ،ترڅو په راتلونکو میاشتو کې د سواد او زده کړې د نعمت څخه
بهره مند شي.
زما د سواد اموزۍ استازو ته دا وړاندیز دي چې د کلو د ښځینه کورس لپاره دې زموږ د کلې د
زمان اکا لور زرڅانګه چې یوه تعلیم یافته خور ده د ښوونکې په توګه وګمارل شي .

د کلي ټولو او سیدونکو د زیړګل خبری تاید او لاسونه یې ورته وپړکول.
استازوهم د زیړګل دا وړاندیز و مانه او د زرڅانګې د پلار څخه یې هیله وکړه چې د زرڅانګې
موافقه پدې برخه کې د یو درخواست په ډول ولیکي چې موږ یې نور قانوني مراحل د خلاصولو
ورسته په دې دنده وګمارو او د نارینه کورسونو لپاره تکړه استاد حبیب الله خان دي چې دلته
تشریف لري تاسو ته معرفي کوم.

د پروګرام ورسته زیړګل د کلا انګړ ته ننوت ، شین خالۍ او کاکا ناوی چې د مخه د هغه د راتګ
څخه خبر شوي ول مخې ته راغلل او د هغه سره یې روغبړ وکړ او په لیدو یې ډیر خوشاله شول.
شین خالۍ هم د غرمې ډوډۍ تیاره کړې وه او ټول یو ځاي په دستر خوان کیناستل او د غرمې
ډوډۍ یې نوشجان کړه.
د شین خالۍ مور زیړګل ته ویل څنګه شوه ځویه درسونه دې خداې دې وکړې چې ښه نتجه دې تر
لاسه کړې وي ؟
زیړګل ورته په جواب کې وویل :
موري بې زحمته سرې مطلب ته نشې رسیدلای ، زه د خپل زحمته راضې یم ، ښې نمرې مې تر لاسه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي ،تاسي بیغمه اوسي ما باید زحمت ویستلي واي٠
د کاکا ناوي وویل٠ شکر چي ښه نتجه دي ترلاسه کړي ده تل خوشاله او بریای اوسی٠

شین خالۍ هم د زیړګل په بري خوشاله وه ،پس له ډوډي زیړګل د شین خالۍ سوغاتونه د بیکه راوویستل او ورته یې په ډیره مینه ډالي کړل او همدارنګه د کاکا ناوی شال یې هم د هغېپر اوږو هموار کړ او د اکالنګۍ هم ورکړه چي اکا کورته راشي او هغه ته یې پر سر وتړي چي هغو هم د زیړګل سوعاتونه په ډیر خوښي ومنل او د هغه څخه ئې مننه وکړه٠

پس له څوشیبو خوږو کیسو او خبرو شین خالۍ د زرخانګي د واده خبر زیړګل ته ورکړ او د هغې دا هیله یې هم ورته وویله چي واده ته به یې ښکلی شعر جوړوي چي بیا په واده کې ئې په سندرو کي ووائې٠
زیړګل دشین خالۍ دا هیله ومنله او خپله شړي یې ترخان چارپیره او د داما ن څمکو ته د اکا د لیدلو په مقصد ووت٠
زیړګل د دامان څمکو ته نژدي په یوه وړه غونډي کیناست او داسي زمزمه یې تر خولي شوه:

شپې دي د برات شه کلونه دي اختر
پل دي بختور شه ناوي پل دي بختور

زرخانګه چي د شین خالۍ نژدي خورلنډه وه او زیړګل ته یې ورور ویلی وه زیړګل د هغې د راتلونکي په اړه داسي هیله لرله:

پل دي بختور شه ناوي مینه کي دي کورشو
نوي اشنایي شوه نوی بل د مینې اورشو
ستا د حسن شمعه چي روښانه په هر لورشو
حسن دي ښکلا دي چیري مه شه د نظر
پل دي بختور شه ناوي پل دي بختور

او دهغي د واده محفل یې داسي تمثیلوه:

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن چې دې محفل کــې خوشحالــي ده هم خــندا
خوښــې دې هــمزولــې دي په مــينه کـــړي نڅا
يــې د نجــونو مـــيره ټـــول دا ستا په تمـــا شـا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پـــل دې بخـــتور شـــه ناوې پـــــل دې بخـــتور

او په اخر کې د هغې د خوشبختې لپار د اسې دوعا کوله:

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصيب
کوردې بختورشه خوږ اشنــــا دې شه طبـــيب
اور يې چې بلــيږی پاک الله يې شـــې قريـــب
وی دی په امان کـــې افغــانې ښـــکلی بشر
پـــل دې بخـــتور شـــه ناوې پـــــل دې بخـــتور

پل دې بختور شه

شپـــې دې د برات شـــه شـــه کلـــونه دې اختر
پـــل دې بخـــتور شـــه ناوې پـــــل دې بخـــتور

پل دې بختورشـــه ناوې مـيـنه کې دې کورشو
نوې اشنـــايي شـــوه نـوی بـــل د مينـــې اور شو
ستا د حسن شـــمعه چـــې روښانه په هـــر لورشو
حســـن دې ښـــکلا دې چـــيرې مـه شـــه د نـــظر
پـــل دې بخـــتور شـــه ناوې پـــــل دې بخـــتور

نن چې دې محفل کــې خوشحالــي ده هم خــندا
خوښــې دې هــمزولــې دي په مــينه کـــړي نڅا
يــې د نجــونو مـــيره ټـــول دا ستا په تمـــا شـا
رب دې په نصيب کړه په ژوندون کې زيب اوزر
پـــل دې بخـــتور شـــه ناوې پـــــل دې بخـــتور

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې نوی ژوند کې خوشحالي دې شه نصیب
کور دې بختور شه خوږ اشنـــا دې شه طبــیب
اور یې چې بلـیږی پاک الله یې شـــې قریـــب
وی دی په امان کـــې افغـانـي ښـــکلی بشر
پــل دې بخــتور شـه ناوې پــــل دې بختــور
*** ***

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

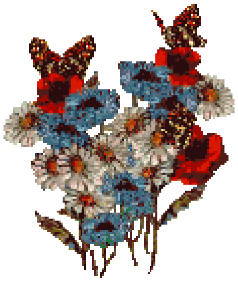

نهمه برخه

زیړګل ته د دوؤ اونیو رخصتي بیا دا موقعه برابره کړه چې د پخوا په شان د کلیوالي ژوند څخه بهرمند شي او د کلیوالو سره راشه درشه ولري ، په غم ،ښادۍ او ورځنۍ ژوند کې د هغو سره کور او کلی شي او همدا رنګه د اکا سره د کرنې او مالدارۍ په برخه کې مرسته وکړي او خپل د راتلونکی ژوند د ملګرې شین خالۍ د ارمانو او هیلو د ترسره کولو لپاره د هغې په چوپړ کې وي.

شین خالۍ د زیړګل څخه دا هیله لرله چې د هغې د خورلنډې زرخانګې په واده کې د هغه د پلار سره نژدې سلاکار اوسي ځکه چې زرخانګې مشر ورور ندرلود همدا وجه وه چې د هغه څخه دا تمه لرله چې هغه به د زرخانګې د پلار نژدې مرستندوی وی . زیړګل هم دا پتیله وه چې د واده په مراسم او تیارۍ کې د زرخانګې د پلار سره مرسته وکړي .

ماښام کله چې زیړګل څاروي د کلا انګړ ته راوستل نو په شین خالۍ یې غږ وکړ چې څاروي په خپلو ځایو کې وتړي تر څو د هغو لپاره آذوقه برابره کړي .

شین خالۍ او د هغې مور په ګډه څاروي په خپلو ځایو کې وتړل ،زیړګل چې د شوتلو پنډ تر شا او لور یې په لاس کې وه لمړی یې د شوتلو پنډ د وچو وښو تر څنګ تر اوږې ښکته کړ او لور یې د دیوال په د رزکی خښ کړ او بیا یې شوتله د وچو وښو سره ګډه کړه او د څارویو مخې ته یې په کافي اندازه واچوله او خپل څادر یې چې شوتله پکې راوړې وه و څنډه او د کور په انګړ کې چې په ګلمونو ، توشکو او کټونو سنبال شوی ؤ کیناست .

شین خالۍ په بیړه چاې تیار او په پتنوس کې یې د تورو چایو پیاله د مساله دارې ګوړې سره د زیړ ګل مخې ته کیښود .
یو څه شیبې وروسته د شین خالۍ پلار او مور هم راغله او شین خالۍ د هغو مخې ته هم د شنو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

چایوډکې پیالې کېښودلې.

زېړګل د تورو چایو څښلکل عادت درلود ،مګـــر د شین خالۍ مور او پلار د شنو چـــایو څښلکل غوره ګڼل او ویل به یې چې د شنو چایو ګټې ډیرې دی خو شین خالۍ بیا دومره سر پرې نه خوړ او هغې ته که تور چای وه او که شین تو پیر نه درلو د ،څـه چې به تیار وه هغې به څښل خو بیا زیړګل او د شین خالۍ مور او پلار ته خپل د خوښې چای عادت ګرځیدلی وه.

زیړګل د چاې اخـري پیاله پـه سر واړوله چې د کـلي د ملا د الله اکبر آواز پـورته شو ټـولو د جل جلالهو اواز تر خولې وخوت ، زیړګل څادر او اکایې شړۍ په اوږه کړه او د جومات په لور روان شول ترڅو د ماښام لمونځ په جمعه وکړي، دوې په ځغرده ځان جماعت او د جمې لمونځ ته ورسوه.

په کـلي کې د ماښام لمانځه ته د کلي او سیدونکي حتمي جـومات ته راتلل ، په تیره بیا د کلي سپین ګیری او خوانان ځکه چې دورځی له خوا ټـول دکار او غریبۍ لپاره د کـلي څخه بهر وتل ، څوک به د بزګرۍ په کارونو بوخت وه ، ځوانان به د تعلیم او زده کـړی لپاره ښوونځیو ته تلل ، په کلې کې تنها دکور میرمنې او واړه ماشومان پاته کیدل چـې په خپلو کې بـې راشه درشه لـرله او همیش بې بنډارجوړوه خوددی بنډارو ترڅنګ د کورد کارونو سنبالول ، دجامو پریمینځل ، پخلې او نور ډیر مصروفتونه وه چـی د کور ښځو هم په ډیـر زحـمت او کـړاونو ورځنـۍ چارې تر سره کولې.
سبا د زرخانګې پلا ر، زرخانګه د شین خالۍ کورته واستوله چې وګوري که چیری زیړګل او تره یې په کور وي ترڅو د واده په اړه د هغو سره خپل پروګرام شریک کړی.

د زرخانګې کور د شین خالۍ د کور په څو قدمې کې وه پـدې توګه په کلې کې د دې دوؤ کورنیو تک راتګ دکلی نورو اوسیدونکو په پرتله ډیرؤاو ښې اړیکې یې ساتلې.

زرخانګې د زیړګل او د هغه د اکا شتون پـه کورکې خپل پـلار ته خبر ورکړ.هغه هم دځایه پاڅید ، پګړۍ یې په سر وتړله ، واسکت یې واغـوست او خپله تور بـخنه شړی یې تـر ځان چار پیره کړ او د زیړګل د کور په نیت روان شو او هلته په رسیدو د هغو د کور ور وټکوه.

زیړګل د کلا ور خلاص کړ او د زرخانګې د پـلار سره یې روغبړ وکـړ او هغه تـه یې کورته د ننوتلو بلنه ورکړه اود کور په انګړ کې ورته ځاې برابر کړ.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړګل ، دزیړګل اکا ، شین خالۍ او کاکا ناوي هم د هغه هرکلي ته راغله او د هغه په مخامخ لوري کيناستل.

د روغبړ نه وروسته شین خالۍ د چای د جوړولـو لپاره لاړه او دوي خپل خبري د زرڅانګې د واده په اړه پيل کړې.

په پيل کې د زيړګل آکا د زرڅانګې د پلار څخه داسې وپوښتل ؛

لعل ميره !

څنګه شوه د زمانخان آکا سره مـو د واده په اړه څه وکـړل او څه نتجې ته سره رسيدلي ياست ؟

د زرڅانګې پلار ورته پـه ځواب کې وويل:

آکا ، که رښتيا راباندې وايې ماملـه خو جوړه ده ، داسې د جنجال ياستونځی کـومه خبره نشته ،زمانخان هم بد سړی ندې، که څـه هم د زرڅانګـې مور يو څه اضافي بوجونه پر هغو ايښې ؤه، خـوکله چې زه خبر شوم ما د زرڅانګې مورته قناعت ورکړ ، اصلي خبره خو داده چـې زرڅـانګه زموږ يوا ځينی لور ده ، موږ بل اولاد يا وارث نلرو ،اوس که مـوږ پـه ځـوم دا بې ځايه مصارف او بوج واچوو نو دهغـو راتلونکی ژوند به د کړاونو سره مخ شې چې دا خبره ما د زمانخان سره هـم شريکه کـړه اوورته مې وو يل څرنګه چې مو زړه وې، د استاسو خپله معامله ده او زه نـه غواړم چـې پدې بـرخه کې کوم شرط يا بوج درباندې کيږدم ، دبلې خوا د زمانـخان آکا دې هم کور اباد وې پوه او مشر سړی دی ، هغه زما ددي فيصلی څخه مننه وکړه او راته يې وويـل چې دا زموږ او تاسو د خوښـې او دوستی خبره ده ،ستاسو دی کور آباد وي خو موږ هـم خپل هوس اوآرمان لرو ، زموږ هم دا هيله ده چې زموږ واده او دا خوښی په ښه شان سره تر سره شې ،تاسی تشويش مکـوی مـوږ د کلی رسم او رواج نـه ستر ګې نه شو پټولی هغه څه چې لازمه او زموږ په وس کې پوره وي هغه مـوږ خپله هـم دا تکل لرو چی زموږ د اولادونو دا خوښې په پوره درښبت تر سره شې.

د شين خالۍ مور په آخر د خبرو کې داسې وپوښتل؟

لعل میر ه آکا ، د واده ورځ او نيټه مو وټاکله ؟

د زرڅانګې پلار ورته په جواب کې وويل:

هو د واده ورځ مو معلومه ده ، راتلونکې د جمعې په ورځ که د خداې رضاوې واده د ی ، همدا وجه ده چې آکـا ، زيړګل او تـاسو سره د مشورې لپاره راغـلی يم ترڅو د واده پـه تنظيم کې له ما سره برخه واخلی.

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

په همدي ډول لعل مير آکا ، زيړ ګل ، او د شين خالۍ مور او پلار دواده پروګرام جوړ اودې پايلې ته سره ورسيدل چې د ښځو مراسم دې د زرخانګې دوی په کور او د نارينه و لپاره د شين خالۍ دوی په کورکې ځايونه برابر شي او ميلمنو ته د ډوډۍ جوړولو او پخلي کارونه دې هم دلته تر سره شي ٠

کله چې د زرخانګې پلار د زيړ ګل او دهغو د خپلوانو د مرستو او ژمنی وعده تر لاسه کړه نو دهغو نه په خوښۍ سره د خپل کور په لور روان شو ٠
زيړ ګل هم خپل څادر په اوږه کړ، لور او بيل يې واخيست او د باغچې په لور روان شو ٠هغه د زمانخان اکا ځوی يا د زرخانګې کوژدن ا باسين له ورکتوب څخه پيژنده ، هغه به هميش پالاوۍ لنګۍ تړله او جګه شمله به ګرځيده ٠ نو کله چې په باغچه کې په کار بوخت شو دا زمزمه بې تر خولې شوه:

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمله دار هلک ښادي ده

دزيړ ګل څخه شين خالۍ هيله کړې وه چې دزر خانګې واده ته به ښکلې شعر جوړوي چې دا زمزمه د زيړ ګل لپاره ښه الهام وه کوم چې د هغې په واده کې يې ډالې کړي ، زيړ ګل د هغې کلېوالې حسن ، خصلت او همدا رنګه د واده شپې ته داسې هيله لرله:

ناوکۍ څومره ښه ښکاريږي
په ناز همزولې يې ګډيږي
د هلک کورپرې اباديږي
په خپل ښايست کې يې خصلت کليوالي ده
د شمله دار هلک ښادي ده

زيړ ګل د هغې ښکلا او حسن بې داسې تمثيلوه:

ناوې ښايسته لکه د ګل ده
څه د ښايست يې جلوبل ده
دا خوش بويي يې د سنبل ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښومره ښایسته د غاړې هارېې طلایې ده
د شملــه دارهلــک ښادي ده

د ا باسین او زرغانګې د نیکمرغې لپاره یې داسې هیله لرله :

ناوکی پــل دی بخـــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوندمــوروښانه لکه لمر شه
دا زموږ هیــله ده امید دا مو مرضي ده
د شمله دارهـــلک ښادي ده

او په اخر کې یې دا دوعا هغو ته د زړه ووتله :

ښه اوږد ژوندون مو په نصیب شه
ښاد مو هم لرې هم قریب شه
مینه مــو ګــل اوعندلـــیب شه
اوسې خوشالــه دا ډ الی د افغاني ده
د شمـــله دار هلک ښــادي ده

ډ الی

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د شمـلــه دارهلک ښــادي ده

ناوکی ښومــره ښه ښکاریږي
په ناز همـــزولې یې ګډیږي
د هلک کورپـــرې ابـــادیږي
په خپل ښایست کې یې خصلت کلیوالي ده
د شملــه دار هلک ښادي ده

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناوې ښایسته لکه د ګل ده
څه د ښایست یې جلوبل ده
دا خوش بویي یې د سنبل ده
څومره ښایسته د غاړې هاریې طلایي ده
د شملـه دارهلـــک ښادي ده

ناوکۍ پـــل دی بخـــتور شه
شپې دې برات ورځ دې اختر شه
ژوند مـــوروښانه لکه لمر شه
دا زمونږ هیـلـه ده امید دا مو مرضي ده
د شمله دارهــلک ښادي ده

ښه اوږد ژوندون مو په نصیب شه
ښاد مو هم لرې هم قریب شه
مینه مـو ګــل اوعندلـــیب شه
اوسۍ خوشالـه دا ډالۍ د افغاني ده
د شمـــله دارهلک ښــادي ده

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسمه برخه

شین خالۍ

د زرخانګې او اباسین د واده انګازې پــه کلو او بانډو کــې خپرې شوې وې ،شین خالۍ هم د خپلې خورلنډې واده ته تیاري نیولې وه ، هغه په تیره اونۍ کې د زیړ ګل او مور سره دولایت بازار ته تللې وه او ځانله یې د بزاز له هټۍ څخه دجــامو لپاره دخپلې خــوښې ټــوکر او د بنجاري د دوکان څخه رنګارنګ د سینګار سامان رانیولی وه۰

د اباسین پلار زمانخان اکاهم د اباسین او د زرخانګې د واده لپاره پوره تیاري نیولې وه او دکلي د نائي په لاس یې ټولو کلیوالو ، لرې او نژدې دوستانو ته د واده دبــلنې کارتونه او خبر لیږلي وه او هغوته دمیلمستیا پروګرام جــوړ او د هغو د خــوشالۍ لپاره یې مشهوره هنري ډله رابللې وه او دکلي څخه بهر یې دامین ماما د دیرې ترڅنګ پــه یوه شدیاره ځمکه کې ورته ځای برابر او هغه ځای یې په کټونو ګلمونو او توشکو فــرش او پــه ګیسونو دشپې له خوا روښانه کیدو لپاره یې ځوانان په کارګمارلي وه۰

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کلي نائې ګلاجان چې په ګلاجاني مشهور او د غلام بابا ځــوې ؤ یوه ورځ د مخه د زمانخان اکا د کلا په انګړ کې میلمنو ته د پخلي تیاري نیولې وه، هغه داسې چې خپل لوی او واړه دیګونه او نور د اړتیا وړ سامان چې په هر واده کې بې ترې کار اخیست له ځـانه سره راوړې ؤ او د پخلي لپاره بې ځو ځایه لوی او واړه نغري جوړ کړي ؤ او همدا رنـګه بې پــه لویو او وړو دیګونو کې وریجې په ګرمو اوبو مینځلې او د نرمیدلو لپاره بې په اوبو کې ساتلې وې ، غوښه بې هم برخې برخې یخني او نرمه کړې وه ترڅو ورسته بیا د نورو کارونو لپاره پوره وخت ولري .
په ربښتیا سره هم ټولو کلیو الو او د واده میلمنو ته میلمستیا او هغو ته خوندور خواړه برابرول پوره زیار او منډې په کارلري چې په کلو او بانډو کې د نائیانو دا زیار د ستایلو وړ دي .

ګلاجان او نورو د آشپزې ګـروپ سهار دوخته د کلی د نــائې تر لارښوونی نغري بار او د هر رنګ خوراکونو د پخولو کار پیل کړې وه ، دوه درې ډوله پلونه ، قورمه ، کوفته بنډی ،بانجان بوراني ،سابه ، چپس ،او سلات او ډیرنور هغه حتمي خوراک وه چې تر مازیګره باید جوړ شوی وای .
مازدیګر کرار کرار کلي ته د میلمنو راتګ پیل شو چې د زمانخان اکا ، اباسین او د کلي د سپین ګیرو له خوا ورته هرکلی ویل کیده او د ځوانانو له خوا ټا کل شوي ځای ته چرته چې د میلمنو لپار جوړ شوی وه بدرګه کیدل .

ټاکل شوي کسانو به میلمنو ته دلاس مینځلو اوبه وروړلې او نور ځوانانو به د دستر خوان په خوړو خوړو سمبالوه او میلمانه به ډلې ډلې راتلل او ډوډی به یې نوشجان کوله او بیا به د امین ماما د دیري په لور د سیل لپاره تلل .
کله چې د ډوډی پروګرام خلاص شو نو د امین ماما د دیرې ترڅنګ د میلمنو لپاره مو ظفو کسانو چاې اوبه او چلم ګرځاوه ترڅو د میلمنو احترام یې ساتلې وې .

د کلي او میلمنو په خیروکې د خوشالۍ روحیه دورایه څرګندیده او ښایسته ګڼه ګوڼه وه . څه شیبه ورسته سازیانو د موسیقی د آلو په سورولو پیل وکړ اوبیا ګل محمد استاد چې په ګلکي مشهور وه او په سیمه کې د ښه شهرت خـاوند وه ارمونیه تر غاړه کړه او همدا رنګه د یارمحمد استا د د تبلو اواز د کـلي او سیمی د خـلکو تر غــوږ شو . سازیانو په وار سره دبهارې، بیرمي، بیاګ، کستوري، کلیان، اسا ، او جـوګ پــه راګونــو کې دمقام ، غزل ،لنډۍ ،چـاربیتې،لوبې ، بګتۍ او دا ستانونه په خپلو خوږو اوازونو کې راغلو میلمنو او تماشا چیانو ته اورول .

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو شيبې وروسته زيړګل هم د شين خالۍ د خور لنډۍ زرڅانګې په کور کې چې د ناوې خپلوان او خورلنډې په واده راغلي وې، د ډوډۍ او نورو مراسمو ورسته د خپل انډيوالانو سره د اباسين دليدو او هم د سيل په مقصد د زمانخان اکاکلي ته راغلل٠
د زيړګل دوستانو د هغه په ليدو هغه ته ښه راغلاست ووايه او د هغه څخه يې هيله وکړه تر څو ددوی د خوښۍ لپاره سندرې ووايې ، که څه هم زيړګل په اوله کې رضايت نه ښوده نو چې کله اباسين د هغه څخه هيله وکړه نو بيا يې ارمونيه خپله کړه او د دي سندريې په ويلو سره چې شعر خپله ورته جوړ کړی وه خپل اواز پورته کړ٠

پدې محفل کې نن خوشاله خوشالي ده
د اباسين هلک ښادي ده

ددې سندرې په اوريدلو سره د واده ګډون کونکو کې شور او احساسات نور هم زيات شول او ټولو ورته په خوشالۍ لاسونه وپکړول او د واده فضا نور هم توده شوه٠ زيړګل يو څو نوري سندرې وکړې او ورسته يې د دوستانو د تشويق څخه مننه وکړه او د ملګرو سره په کټ کيناست٠
په همدې ترتيب د شپې تر ناوخته پورې د واده نور مراسم د سازيانو په خوږو نغمو او سندرو دوام وکړ او ورسته ميلمانه په احترام او عزت رخصت او د اباسين دواده خوږه شپه ورته خوږه خاطره پاته شوه٠

سبا دورځې ساز او د واده مراسم ادامه درلود ، مازديګر ډولۍ جوړه شوه او دکلي ځوانانو ډولۍ جګه او د ساز په بدرګه دناوې د راوستلو په نيت د لعل مير اکا د کور په نيت روان شول٠
کله چې ورسيدل د کلي ملا د سپين ګيرو او ميلمنو په ګډون د اباسين او زرڅانګې شرعي نکاح وتړله او د کليوالو او د واده ګډون کوونکو په ګڼه ګوڼ کې په ډيره خوښي او خوشالي ناوې په ډولۍ کی سپره او د زمانخان اکا خوښي تر سره او آباسين خپله کوژدنه په کاله کړه٠

کله چې د واده مراسم خلاص شول زيړګل د خپلې باغچې په لور روان شو تر څو د ګلونو او ترکاريو خبر واخلي په لاره کې يې د خپل واده په فکر او سوچونو هم غرق وه چې د باغچې په رسيدو يې د شين خالۍ په ياد دا زمزمه په خوله شوه:

دزړه باغچه کې درته ګل کرمه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

رامبیل، چمبیل، نرگس، سنبل کرمه
دا بــه وعــده راسره ګـدې دلبرې
دګلو سیل لــه بــه راځــې دلبرې

زیړګل په خپل تصور کې شین خالۍ ته داسې پیرزوینه لرله:
د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښــا پیــریو پــکې تـال جوړوم
زمــا دا هیلــه بــه منې دلبرې
دګــلو سیـــل لـه بـه راځې دلبرې

او د شین خالۍ ځخه یې دا تمه لرله :
زما د پـــاکې مینې ښکلې بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلې بڼ کې
د وفـــا لاس بــه راکــوې دلبرې
د ګــلو سیل لـه بـه راځې دلبرې

او پر هغې یې داسې سپارښتنه کوله :
زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګــینو ،بــاغ او بلبلو باغچه
بیا لــه خــزانه به ســاتې دلبرې
دګلو سیـــل له به راځې دلبرې
او په آخر کې یې د خپل د زړه هیله په لاندې بیت ختم او خپل د زړه خبرې یې شین خالې ته په سوچونو او خیالونو کې داسې ډالۍ کړې :

ترڅو پــدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګــلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم ګدې دلبرې
د ګــلو سیل له بــه راځې دلبرې

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه باغچه

د زړه باغچه کې درته ګل کرمه
رامبیل، چمبیل، نرګس، سنبل کرمه
دا به وعده راسره کړې جانانه
د ګلو سیل له به راځې جانانه

د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د ښاپیریو پکې تال جوړوم
زما دا هیله به منې جانانه
د ګلو سیل له به راځې جانانه

زما د پاکې مینې ښکلې بڼ کې
ستا د ښایسته حسن منلې بڼ کې
د وفا لاس به راکوې جانانه
د ګلو سیل له به راځې جانانه

زما د مینې او سرو ګلو باغچه
د رنګینو، باغ او بلبلو باغچه
بیا له خزانه به ساتې جانانه
د ګلو سیل له به راځې جانانه

ترڅو پدې باغچې خزان ګډ شي
په سرو ګلونو مې تالان ګډ شي
پاس په لیمو به قدم کړې جانانه
د ګلو سیل له به راځې جانانه

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

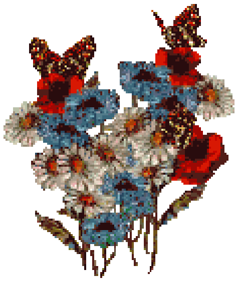

يوولسمه برخه

شين خالۍ

د زيړګل د دوو اونيو رخصتي په ختميدو وه، خو د کـلو او باندو د خوړ او ساده ژوند او د خپلې کوژدنې شين خالۍ څخه بيا لرې کيدل ورته ګـرانه خـبر وه٠خو بله چاره يې نه وه ،هغه د خپل روښانه راتلونکې په هيله دا پتئلې وه چې خپلو زده کړو ته ادامه ورکړي،په همدې هيلې مازيګر يې خپل داړتيا وړ شيان راټول او په سفري کڅوړه يا بيک کې ځای پر ځای کړل٠

سهار دلمانځه وروسته زيړګل د اکا ،کاکاناوې، شين خالـۍ او دکلي نژدی انډيو الانو څخه خداې پامانۍ اودوعا ترلاسه کړه اودولايت دمرکز په نيت روان اوبيا دهغه ځـايه په بس کې له څوساعته مزل وروسته ځان د پوهنتون ليليې ته ورساوه٠
کله چې ليليې ته ورسيد ، د خونې انډيولان او يوشمير همصنفيان يې هم دهغه تر مخه د رخصتۍ څخه راغلې وه چې دزيړګل په ليدوله ځايه پاڅيدل او دهغه سره يې تو د روغبړ وکړ٠

زيړګل لمړی خپل کالي په الماري کې ځـاې پر ځاې او بيا يې خپله بستره او الماري ترنظره تيره کړه او ترهغه وروسته دخونې د انډيوالانو سره ددوو اونيو د رخصتيوخاطرې شريکې کړې چې د دوی دا بنډار ترناوخته پورې دوام وکړ٠
ماښام زيړګل دسباورځې درسي مواد برابر او سهار دخپلې پـوهنځې په لور روان شو او د خپل ګروپ د نورو محصلينو سره يو ځای يې په درسونو پيل وکړ٠
زيړګل په همدې ورځ د پوهنځې دتدريسې څانګې څخه دنـوی سمستر درسي پلان ترلاسه کړ تر څو ددغه پرګرام په اساس خپل ځان عيار او ددغه فرصت څخه پوره ګټه واخلي٠

په همدې ترتيب زيړګل هره ورځ د پوهنتون په چاپيريال او محيط کې د نوو درسونو ، استادانو، سياسي او ټولنيزو مسايلو سره آشنا کيده چې پـه هغه وخــت د پوهنتون په ساحه کې مختلف

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنظمي او حزبي فعالتونو جريان درلود او هر تنظيم کوشش کوه چې خپل صفوفو ته ځوانان جلب کړي.
مختلفو تنظيمونو مشخصي موضوعګيري او نظرياتو لپاره کار کاوه چې د کلوبانډو ،ولاياتو ، مملکت او په نړی کې د خلکو او حکومتونو سيا ستونو په اړه هرې ډلې خپل نظريې ښرګندولې.
اکثرا دا بحثونه په وطن او نړيواله کچې د فقر،بدبختۍ او بيعدالتۍ په مدار ځرخيدل .

يوی ډلی به د يوې سياسي ايډلوژي څخه او بل ګروپ به بيا د بلې سياسي موضوع ګيری څخه دفاع کوله. ددې حالت څخه داسې معلوميده چې مختلفو پارټيو او ګوندونو د ځوانانو په مينځ کې د خپلو صفوفو د تقويې په مقصد جدي کار پيل کړي وه. دا بحثونه په زړه پورې په دې وچې هريو به په وطن کې د بدبختيو عوامل په مختلفو نظرونو کې تحليل او ارزيابي کول او ځوانان به يې په وطن کې ديوی عادلانه ټولنې د مينځ ته راتګ په مقصد مبارزې ته را بلل او په همدې ترتيب د خپلو علاقې وړ پارټۍ او تنظيمونو کې تنظيمول.

ځينو بيا د اسلام مقدس دين ته د خدمت په منظور او په وطن کې د اسلامي اصولو د تطبيق په مقصد خلک جهاد ته را بلل او ددې ټولو بد بختيو اصلي عامل يې اسلامي اصولو د نه مراعت کيدو دليل باله او خلک يې ددې مقدس هدف د عملي کولو په مقصد په اسلامي ليکو کې تنظيمول او کفر سره يې د جهاد نارې پورته کړی وې.

ځينې نورو بيا د مارکس او نګلس د ايډولوژۍ طرفداران وه چې هغوی ددې بدبختيو اصلي عوامل په وطن کې د طبقا تی ژوند موجوديت باله او داسې يې تحليل کاوه چې موږ بايد زيربنا يا اساس ته تغير ورکړو، او په وطن کې د عادلانه او انساني ټولنې د راوستلو لپاره کار وکړو او د همدې مقصد او هدف لپاره خلک طبقاتي مبارزې ته د صلح اميزه لياري را بلل.
ځينو نورو بيا د مارکسيستي سياست په تايدولو سره د قهراميز سياست طرفدارو چې د مايوستانو په نامه يادېدل، بلې ډلې بيا ددې ټولو بدبختيو عامل د افغانانو په عدم اتحاد کې ښرګند اوه او د ټول افغان ملت يووالي او ديو موټي افغانستان د جوړولو ادعا يې کوله او خلک يې اتحاد او اتفاق ته را بلل.
په همدې ترتيب هر ورځ د پوهنتون په ماحول کې محصلينو دداسې بحثونو سره سر او کار درلود چې د ځوانانو د پاکو او سپيڅلو ،ملي ،وطني ،اسلامي او انساني احساساتو په استفادې سره د سياسي پارټيو صفوف ورځ په ورځ تقويه او په وطن کې د ډلو ، ټپلو ، تنظيمونو او ګوندونو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره تهداب ایښودل کیده چې دیو واحد وطن ، دین او ائین خلک یې په مختلفو ګروپونو پارټیو او تنظیمونو تقسیم او دنفاق اوبدبختی کندې ته ګذار کړل.
زیړ ګل د دې ټولو استدلالونو او نظریاتو د اوریدو تر څنګ د ټولو افغانانو د یو مشترک حرکت طرفدار وه او داسې یې پټیلې وه چې ښه به داوې چې خپل درس او تعلیم ته ادامه ورکړي او ددې لارې خپلو هیوادوالو ته د خدمت مصدر وګرځي ،نه د هغه صادرشویو ایدلوژیګانو څخه چې د پردو په اشاره زموږ پرخلکو تجربه کیدل .

زیړ ګل ته هم لکه دوطن نورو بادرده هیوادوالو په څیر دا ناخوالې یې هیڅ نه وې خو هغه نه غوښتل چې ځان په یوه محدوده حلقه کې شامل کړي ، هغه ددې طرفدار وه چې د ټولو هغه کسانو سره چې رښتینې احساس ولري او د پردو او صادر شوو حرکتونو په خلاف وي ښه اړیکې وساتي او هغه دګران وطن، هیوادوالو اود وطن کلیو اوبانډو سره مینه لرله او د نیکونو تاریخي کارنامو او لاسته راوړنو ته په درنه سترګو کتل او د غلیمانو شوم اعمال یې غندل اوپدې لارکې هر ډول سرښندنې ته تیار وه چې خپل دغه وطني احساسات یې په شعري الفاظو کې داسې زمزمه کول:

دا مو د خاپوړو کلی کور دی
دا مو د نیکو د توري زور دی
ورک به شي غلیم چې مخ یې تور دی
سر به ترې قربان کړم د بدن سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زموږه خوږ افغانستان دی

هغه به د وطن ښکلې طبیعت ،باغونه او ځنګلونه په خپل شعر کې داسې ستایل :

لوړ چې په هوا کې یې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې یې زمریان ګرځي
جوړ په سردرو کې یې طوطیان ګرځي
مست یې بلبلان د باغ او بڼ سره
مینه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډیر ګران دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا زمـــــوږه خـــــوږ افغانستـــان دی

اود خپلو نیکونو اوپلرونو افتخارات ، د وطن ملي شخصیتونه او دهغود کارنامو نه داسې یادونه کوله:

دا وطن خوشحال غوندې بچیان لري
دلتـــــه کې نازو انا لمسیـــــان لري
لوی احمد شاه سترنوم په جهان لري
ساتو به یې شـــــــارې د چمن سره
مینـــــه موږ لرو دخپـــل وطن سره
دا وطـــن په موږ باندی ډیر ګران دی
دا زمــــوږه خوږ افغانستــــــان دی

او دګران وطن افغانستــــان د مختلفو جغرافیوي موقعتونونه یې داسې ستاینه کوله :

وګـــــورئ هرات دی که لغمـــــان
یا که ننـــــــګرهار دی که جوزجان
پورته قـــطغن که بدخشــــــان
غرونه یې ښه ښـــــکاري دمعدن سره
مینه موږ لرو دخپـــــــل وطن سره
دا وطن په موږ بانــــدی ډیر ګران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستــــان دی

د وطن هاند او ځپاند سیندونه او دریابونه او دهغو ښکلا او طبیعت ته داسې تعریف ورکاوه:

وایي هریرود اوبـــه خــــــــوږې لري
سیند د ارغنــــداب جګې ځپې لري
ګوره د کنړ سینــــــد څه نخرې لري
جــــــوړې ترې بیالې دی د سربن سره
مینه موږ لرو دخپــــــــل وطن سره
دا وطن په مــــــوږ باندی ډیر ګران دی
دا زمـــــوږه خوږ افغانستــــــان دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخر کې به يې د وطن د افتخاراتو او د نيکونو په کارنامو داسې وياړ او يادونه کوله :

دا وطـــن زمـــوږه افتخـــار دی
دې کې موعزمت د نيـــکه پلار دی
دا د افغـــاني کلتـــور ياد ګـــار دی
لاس په ګريبان ګرځـــوله دشمن سره
مينه موږ لرو د خپـــــل وطن سره
دا وطن په موږ باندی ډير ګـــران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی

ګران وطن

دا مـو د خاپـــوړو کلی کـــور دی
دا مو د نيکـــو د تـــورې زور دی
ورک به شي غليم چې مـخ يې تور دی
سر به ترې قربان کـــړم د بـــدن سره
مينه مـــوږ لرو د خپـــل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډير ګران دی
دا زموږه خـــوږ افغانستـــان دی

لوړ چې په هـــوا کې يې بازان ګرځي
هلته په ځنګلو کې يې زمريان ګرځي
جوړ په سردرو کې يې طوطيان ګرځي
مست يې بلبـــلان د باغ او بـڼ سره
مينـــه مـــوږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په مـــوږ باندی ډير ګران دی
دا زمـــوږه خـــوږ افغانستـان دی

دا وطن خوشحال غوندې بچيان لري
دلتـــه کې نازو انا لمسيـــان لري
لوی احمـد شاه ستر نوم په جهان لري

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتو به يې شاړې د چمن سره
مينه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډير ګران دی
دا زموږ خوږ افغانستان دی

وګورئ هرات دی که لغمان
يا که ننګرهار دی که جوزجان
پورته قطغن که بدخشان
غرونه يې ښه ښکاري د معدن سره
مينه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډير ګران دی
دا زموږ خوږ افغانستان دی

وايي هريرود او به خوږې لري
سيند د ارغنداب ځګې څپې لري
ګوره د کنړ سيند څه نخرې لري
جوړې ترې بيالې دی د سربن سره
مينه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډير ګران دی
دا زموږ خوږ افغانستان دی

دا وطن زموږ افتخار دی
دې کې مو عزمت د نيکه پلار دی
دا د افغاني کلتور ياد ګار دی
لاس په ګريبان ګرځو له دشمن سره
مينه موږ لرو د خپل وطن سره
دا وطن په موږ باندې ډير ګران دی
دا زموږ خوږ افغانستان دی
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

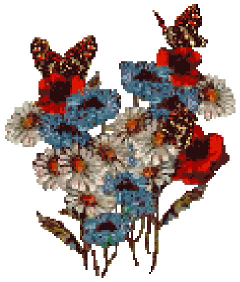

دولسمه برخه

شین خالۍ

زیږګل ته د پوهنتون چاپیریال د پوهې ، تعلیم او تربیې ماحول وه چې هره ورځ به د نوو درسي موادو او همدا رنګه د پوهې او علمیت دبا کرکتره ځوانانو ، استادانو او دوستانو سره آشنا کیده چې د هر چا ه سره به یې په پراخه تندي او ښه سلوک رفتار کاوه او همدا وجه وه چې په ډیره لږه موده کې د ډیرو مخلصو او ریښتینو دوستانو او ملګرو سره آشنایي پیدا کړه او د دوستانو په مینځ کې د ښه ادبي او اجتماعي کرکټر خاوند شو .

شین خالۍ هم چې د زیږګل لرې والي زوروله د زیږګل دا هیله یې عملي کړې وه چې د لیک لوست په کورس کې ځان شامله کړی ، هغه به هره ورځ د کلي د نجونو سره د لیک لوست کورس ته تله. د دې کورس ښوونکې د شین خالۍ نژدې خورلنډه زرڅانګه کوم چې د سواد او زده کړې مسؤلینو ته زیږګل او د کلي او سیدونکو وړاندیز کړی وه مقرره شوې وه .

زرڅانګه کله چې د دولسم ټولګي څخه فارغه شوه، ورسته په عالي دارلمعلمین کې شامله شوې وه خویو کال وروسته د یو څه ستونزو پر بناونشو کړای خپلې زده کړې ته ادامه ورکړي چې د سواد اموزی د کورسونو په مخکې وړولو کې د هغې ټاکنه مناسب او په ځای چانس وه د کلي ښځینه د سواد او زدکړې په کورسونو کې.

شین خالۍ او نورو خورلنډو یې په شوق درسونو ته را تله چې په ډیرلږ وخت کې یې د الفبا د تورو سره اشنایي پیدا کړې وه او حروفونه یې یو د بل سره وصل او ورو ورو لوستل او هغوته دا تمه او اطمینان پیدا شوې وه که د خدای رضا وي ډیر زر به د سواد او زدکړې خاوندانې شي.

په همدې ترتیب ژوند خپل پړاونه تیرول او پدې فاني نړۍ کې هر څوک په خپلو خولو لوند او هرچا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل خوشاله راتلونکې په هیله خپلو هلو ځلو ته ادامه ورکوله او پدې هیلو او ارمانونوکې شین خالۍ او زیړ ګل هم د روښانه راتلونکې په هیله شپې او ورځې تیرولې٠

زیړګل لاد خپل خپلو لوړو زده کړو څلورم کال نه وه ختم کړی چې د ژوند دنوو ستونزو سره مخامخ شو ، هغه داسې چې اکا یې د اوږد عمر هلو ځلو ورسته چې روزګار په ملا کړوپ کړی وه نور نشو کولای د ستونزو سره مقابله وکړي ، دهغه سن او سال اودهغه صحي حالت د اطمینان نه وه ،که څه هم شین خالۍ او مور یې څو واري طبیبانو او د ولایت د روغتون ډاکترانو ته بیولی وه خو هغه په داسې نا علاجه مرض پروت وه چې د معالجې چانس یې کم وه چې ورسته د څو هفتو دهغه د مرګ احوال د زیړګل تر غوږو ورسید٠
زیړ ګل ددې خواشینې کونکې خبر د لاسه کولو سره سم د پوهنتون اداري ته لاړ اد هغو د مشورې او اجازې وروسته ځان کلي ته ورساوه او په ډیر اعزاز او قدر سره یې د خپل تره چې د پلار حیثت یې ورته لره جنازه جګه او د تدفین مراسم تر سره کړل او د شین خالۍ او کاکا نـاوې د راتلونکې ژوند په فکر کې پاته شو ٠

شین خالۍ ته د پلار او دهغې مور ته د خاوند مړینه ډیر لویه ضایعه وه خـو د ا هرڅه د رب کارونه دي، څه چې د خدای رضا وی هغه کیږې او انسانان پدې کې هیڅ نشي کولای غیر له دې څخه چې د لوی خدای له درباره هغه او ټولو مسلمانانو ته دې د مغفرت دعا وکړي٠
زیړګل د یوه اونۍ په جریان کې د ماتم وروسته خپلو درسو ته راغـې او د پوهنتون د لیلیې پــه جومات کې هم د فاتحې مراسم تر سره کړل چې د پوهنتون ډیری محصلین ، استادان ، کارکونکو او د زیړګل دوستانو پدې مراسمو کې برخه واخستله٠
ماښام د مراسمو ورسته زیړګل د پوهنتون دلیلې خونې ته راغې او دشین خالۍ او د هـغې د مور راتلونکې ژوند په فکر کې ډوب شو ٠

زیړګل ته دا موقه ډیره حساسه وه ،او نه پوهیده چې څه وکړي ، له یوې خوا تحصیل او د بلې خوا شین خالۍ او کاکا ناوې او د هغو جوړ ، ناجوړ او یواځې توب ، کلی ، پوله او پټی دا هغه مسایل وه چې زیړګل باید یو معقول او منطقي لاره ور ته غوره کړې وای،کله به یې له ځانه سره دا تصمیم نیوه چې درس او تحصیل پریږدي او کلي ته لاړ شي او هلته په خپلو کروندو کې کار وکړي ، دبلې خوا د هغه د ا څلور کلن د رس اوتحصیل اودهغه راتلونکې دا هغه پوښتنې وې چې هغه یې تر سبا خوب ته پرې نښود او سبا په پریشانه افکارو د درس په لور روان شو ٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیړګل تمامه ورځ پــه همدې سوچونو کې ډوب او د حل منطقي لــيار لــټوله او هر چا مختلف وړاندیزونه ورته کول خو د شين خالۍ او اکا ناوې تنها پرېښودل په کلي کې يې ورته مشوره نه ورکوله او د يو معقول تصميم نيول يې ورته توصيه کوله٠

دزيړګل کله چې درسي پروګرام پای ته ورسید خپلې خونې ته راســتون شو ،درسي کتابونه يې په الماری کې ځای پر ځای کړل او د خونې نظم يې برابر کړ او څه دمې ورسته د مازيګر د لمانځه لپاره يې تياري ونيوله ، اودس يې تازه کړ او د پوهنتون جومات ته لاړ او د لمانځه د ادا کولو وروروسته يې لوی رب ته د دوعالاسونه جګ او داسې دوعا وکړه٠

پا که ربه !
ته هغو ته عزت ورکوې کوم چې ستا په لارې سم وې او هغوی د ذلت سزوار دي کوم چې ريا کاران دي٠

عزت يې شي نصيب چې ربه ستا په لياري سم دي
ذلـت پـه هــغه چا چــې د ريا پــه لياري سم دي

پاکه خدايه !
ژوند په تيريدو دي خو سرلوړي د هغوده چې ستا په پا کې ا و محمدي لارې سم وي٠

تيــر بـــږي قافلــې د زمانــې نــن او ســبا کــې
سرلوړي به وي څـوک چــې د الله پـه لياري سم دي

لويه ربه !
تا انسانان اشرف المخلوقات پيدا کړي نو لازمه ده چې ستا بنده ګان ځانله داخرت تحفه برابره کړي٠

انســان لــري ډيــر لــوړه مرتبـــه تر بل مخلوقــه
زيبيږي ورته کــړه چــې د عقبا پـــه لياري سم دي

الهي !
زاهد په عبادت د زهد مرتبې تـه او سخي په سخاوت د ستا د زړه رضـــا حاصلول غواړي ،هغه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجدې او هغه سخاوت چې خاص ستا د رضا لپاره وي خدايه په خپل دربار کې قبول وګرځوې٠

زاهـــد پـــه عـــبادت رسي دزهـــــد مرتبې تــــه
سجـدې يې شي پخې چــې درضا په لياري سم دي

سخي پـــه سخاوت بانــدي حاصل د زړو رضا کړي
منـلی بـــه وي څوک چې د سخا پـــه لياري سم دي

الهي !
ژوند عبث تيرول متاع نلرې او موږته دا وس او توان راکړې چې دعمر تر پايه د مصطفی ص دپاکې او سمې لارې پيروان او صادقه مومنان وګرځو٠

ژونـدون هسې عبـث چې تيروي متاع يـــې څــــه ده
پيـــرو د سمې ليار د مصطفی پـــه لياري ســـم دي

لويه ربه !
ستا دربار ته مې ددوعا لاسونه جګ کړي چې زموږ مړي وبښه او موږ ته دا توان راکه چې د ژوند په ستونزو کې ستا د رضا او ترحم نه هميش برخورداره اوسو ٠

درګا تــــــه دي الله زه افغانـــي لاس پــــه دعا يــم
مطلب ته رســـي څوک چــې د دعا پـــه لياري سم دي

سمه ليار

عزت يې شي نصيب چې ربه ستا په لياري سم دي
ذلـت پـــه هـــغه چا چـــې د ريا پـــه لياري سم دي

تيـــرېـــږې قافلـــې د زمانـــې نـــن او سبا کـــې
سر لوړي به وي څـوک چـــې د الله پـه لياري سم دي

انســـان لـري ډيـــر لـــوړه مرتبـــه تر بل مخلوقـه
زيبيږې ورته کـــړه چـــې د عقبا پـــه لياري سم دي

زاهـــد پـــه عـــبادت رسي د زهـــــد مرتبې تــــه

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

سجدې يې شي پخې چې درضا په لياري سم دي
سخي په سخاوت باندي حاصل د زړو رضا کړي
منلى به وي څوک چې د سخا په لياري سم دي
ژوندون هسې عبث چې تيروي متاع يې څه ده
پيرو د سمې ليار د مصطفى په لياري سم دي
درګا ته دي الله زه افغاني لاس په دعا يم
مطلب ته رسي څوک چې د دعا په لياري سم دي

****

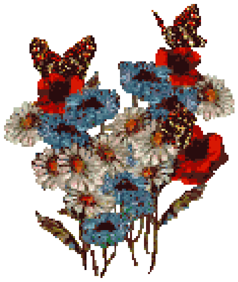

ديارلسمه برخه

شين خالۍ

زيړګل ورو ورو سته له ډير غور، دملګرو دخر ګندونو او مشورو څخه دې پايلي ته ورسيد چې د اکا د مړينې وروسته به په کلي کې د شين خالۍ او د کاکا ناوې يو ازې پريښبودل سمه خبره نه وي، همدا وجه وه چې دا يې وپتيله چې د پو هنتون ليليه پريږدي او د پوهنتون په نژدې سيمو کې کرايي کور پيدا کړي او خپله کوژدنه شين خالۍ او د هغې مور د کلي څخه راولي او دلته نوی ژوند پيل کړي تر څوله يوې خوا خپلو زده کړو ته ادامه ورکړي او له بلې خوا شين خالۍ او د هغې د مور څخه مطمئن شي او د ژوند په ستونزو او خوښيو کې د هغو څخه له نژدې نه څارنه او لاس رسی وکړي .

زيړګل سره پدې برخه کې دهغه دوستانو په تيره بيا دخوني ملګرو ډيرې مرستې وکړې ، کرايي کور يې ورته پيدا کړ او دکلي څخه د کور په کډه او د اړتيا وړ توکو په انتقال کې پوره لاس ورکړ ،هغه داسې چې داونۍ په آخرو رخصتيو کې يې يولوې بس موټر په کرا کړ او دزيړګل سره يوځاى

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلي ته لاړل او د هغو بار او بسترا او داړتیا وړ توکي یې راټول او پــه بس کې ځای پرځای کړل او همدارنګه د دهقان او زیړګل په مشوره دهقان یې د زیړګل دو ی کلاتــه کډه کړ ترڅو د ځاروېو ، ځمکو او کلا څخه څارنه او سرپرستې وکړي ۰

کله چې د زیړګل کډه بار شوه ،دکلي اوسیدونکي زاړه ،ځوانان ،ماشومان او د شین خالۍ خور لنډۍ بې مخه ښې اوخداي پاماني ته راغلـې وې ، د کلي خلک د هغو په جلا کیدو ډیرخواشینې

او خفه شوي وه اود حسرت اوښکې یې ترسترګو تویدلې ،خود شین خالۍ خورلنډو اویوشمیر د کلي ښځوبیا په چیغو چیغو ژړل چې په رښتیا سره دکلی والي ساده او بې الایشه ژوند د زړونو پاکوالی اود صداقته ډکه فضا پداسې حالت کې د ورایه په سترګو کیده ۰
شین خالۍ او موریې د دوستانو سره د خدای پاماني غیږې ورکړې اوپه غـمزپلی او د تاثره ډک حالت کې بس ته وختل او د مرکز په لوربې حرکت وکړ او د کلي خلکو د تبرک په دو د ددوۍ د امن په دعا په دودیزه توګه سپینې او روښې اوبه په هغو پسې وشیندلې ۰

شین خالۍ او مورته یې په اوله کې ښاري ژوند ستونزه مند وه ، هغودکلي اوښاري ژوند تفاوتونه له نژدې احساسولې ، دلته نور دکلا د انګړ په څیر د تنور لمبې نه جګیدې او د شین خالۍ خور لنډو هغې ته دخمیره شوواوړو ځغالې نه برابرولې اونه شین خالۍ په تنورکې د ډوډۍ دپخولو لپاره سر په پوړنې تړه بلکه خوږې ډوډۍ یې نژدې د ډوډۍ پخونې هټۍ څخه رانیولې۰
دلته نور دکلو خلکو سره د شیروار لپار د کټۍ وهلو حاجت نشــته وه او نه د لوشلشوې غوا شدې په نغري ویشول کیدې ، دلته هر څه د کلو څخه راتلل او نژدې هټیوالو مستې او شدې د خرڅلاو لپاره لرلې۰
دلته نورد دامان ځمکو ته د هر قسم سبولکه ورخاړۍ، لیچی۰ځارمی ،اخنک ، غنم رنګی ، تازه شوتلو او ترکاریو راټولولو حاجت نه نشته وه ، د لته هر رنــګ میوې ترکاري او حـبوبات د نژدې پلورنځیو څخه ترلاسه کیدې۰ دلته ښارې ژوند ځانله ډیرې اسانتیاوې لرلې خود کلي ازاده هوا او فضا او کلیوالي ژوند او خوند بیا کمرنګه وه ۰
شین خالۍ او موریې ورو ورو د ښاري ژوند سره اشنایې ترلاسه کوله ، اوس نور نو زیړګل ته حاجت نه وه چې د درس څخه وروسته کور ته خرڅ راوړي بلکه شین خالۍ خـپله د بازار څخه د اړتیا وړ مواد را نیول۰
شن خالۍ او موریې ځانله نوي دوستان پیدا کړي وه او د ګاونډیانو سره یې راشه درشه لرله خو دا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه درشه د کلي په پرتله تر یوه حده بله بڼه اورنګ درلود.

په همدې ډول زیړګل خپل تحصل تر شپږم کال او بــیا یو بل کال چې هغه هم د پرکتیک یا عملي ډاکټري دوره وه د خپل کوژدنې او کاکا ناوې سره په مــرکز کې تیر کړل چې بیا زیــړګل پس له پرکتیک او عملي دورې نه له ډیره زحمتونو او کړاونو سره په ډیر متانت او پــه لوړه کچه دطب د پوهنځي دفراغت دیپلوم تر لاسه کړ.

زیړګل تر فراغت ورسته دکاکا ناوې سره په مشورې دې نتجې ته ورسیــدل چې د خپلې کوژدنې شین خالۍ سره دواده مراسم په خپل کلي کی په شور او شوق د دوستانو اوعزیزانو سره یو ځای تر سره کړي چې په همدې مقصد دوظیفې د ځای تر ټاکنې پورې کلي ته راغلل تر څو په خپل کلي کی د واده تیاری ونیسي.

کلي ته په رسیدلو د کلي د اوسیدونکو سره د روغبړ وروسته زیړګل ،شیــن خالۍ او مورو یې د کلی هدیرو ته لاړل ، د اکا او ټولو مسلمانانو روح ته یې ددوعا لاسونــه جګ او د لــوی خدای له درباره څخه یې هغو ته د فردوس جنت هیله وکړه او تر هغه وروســتــه په خپــلو ځمکو او کروند و وګرځیدل او د لوي خدای شکران یې ادا کړ چې بیا ورته دا موقع برابره شو چې بیا په خپلو ځمکو. کلو او باندېو راغلل او کلیوالی ژوند د نعماتو څخه برخه مند شول.
زیړګل ، شین خالۍ او مورته یې د کلي اوسیدونکو د هغو بیرته کلي تــه د راستنیدو په ویاړ په وار سره میلمستیاوې جوړې کړې او هغوی یې ونازول.

یوه اونی وروسته زیړګل ، کاکا ناوې ، شین خالۍ او خورلنــډې یې د کلي دیوشمیر نور دوستانو سره د ولایت بازارته د واده دخرید په مقصد لاړل اوترناوخته یې هغه د واده ضروري شیان راونیول کوم چې زیړګل او کاکا ناوې دمخه په لست کې یاداشت کړې وه خو د هر ټوکي په خرید کې د شین خالۍ او د هغې د خورلنډې خوښه حتمي وه.
کله چې زیړګل دواده ټوکي کورته ورسولنو د نیکه بڼ ته لاړه او د بڼ په صوفه کې خبل څادر هوار کړه او د څو شیبو د ارام په هیله سر په تیګه کیښود او د کلــیوالې ژوند ، خوند او دوستانو سره د ټنګ ټکور په اړه یې داسې زمزمه تر خولې ووتله:

محــفــل چې د یارانو ټنګ ټکور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

زيړګل چې د شين خالۍ تل خاطر ساته ، د هغې د جګې پوزې د چارګل ښکلاه داسې ستايله:

پروا مـــې د اشنا پـــه ځان منـــلې ده نو ځکه
ليلاخيالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

هغه دژوند او د ژوندانه کار ،زحمت اوستړيا داسې تعريفوله :
د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوستړيا کـــې
دا ټول جار اوجنجال بيا د زړه زور سره مزه کا

زيړګل په ژوند کې د يو تحرک ، شور او شوق په اړه داسې ويل :
څوک ناست دی غمازي کا څوک دښکلوسوداګردی
د ا ژوند اوکارو بارېې شوق اوشورسره مزه کا

او دخپلې شين خالۍ د قد ، قامت او ښکلا داسې زمزمه کوله :
ځواني چې مې ديارقد او قامت سره ښکلا ده
خالـــونه يې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

او په اخرکې يې دخپل مينې شين خالۍ په ليدو د هغې په اړه داسې اظهار کاوه :
ديدن ته چـــې د يار په افغاني وعده ورځمه
سور شال يې پلو داره په سر خور سره مزه کا

غـــزل

محـــفـــل چې د يارانو ټنګ ټکور سره مزه کا
خوښي او خوشحـــالي د کلي کور سره مزه کا

پروا مـــې د اشنا پـــه ځان منـــلې ده نو ځکه
ليلاخيالي چارګل په پزې سپور سره مزه کا

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په اوږدو لارو منزلونو اوسترړیا کـــې
دا تټول جار اوجنجال بیا د زړه زور سره مزه کا

څوک ناست دی غمازي کاڅوک د ښکلو سوداګردی
د ا ژوند اوکارو باریې شوق اوشورسره مزه کا

ځواني چې مې دیارقد او قامت سره ښکلا ده
خالـــونه یې په مخ کې درې څلور سره مزه کا

دیدن ته چـــې د یار په افغاني وعده ورځمه
سور شال یې پلو داره په سر خور سره مزه کا
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

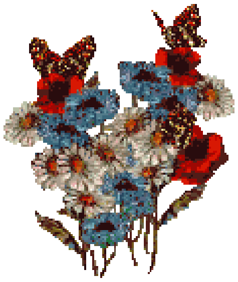

ښوارلسمه او ورستۍ برخه

شین خالۍ

ډاکترزیړګل دواده لپاره پوره تیاري نیولې وه ،هغه د کاکا ناوې په مصلحت د حاصلا تود زیرمو دخونې څخه د واده دا ړتیا وړ وریـــجې، اوړه او نورې غلې، دا ټې د بزګرپه مرسته د تللوو روسته اشپزې ته سپارلې وي او همدارنګه د خپلو ښارویو څخه یې تور بخن سخوندر او یو ترکۍ وری حلال او غوښه یې د پخولو لپاره برخې برخې کړې وه٠

هغه د واده کارتونه د کلي د نائي په لاس نژدې او لرو دوستانو ته لیږلي وه او هم د ښځینه میلمنو لپاره یې د زرلښتې د پلار لعل میر آکا کورچې په ګاونډکې وه فرش او سمبال کړی وه او همدارنګه د نارینه میلمنو لپاره یې د آکا په بڼ کې چیرته چې د پخلي کارونه هم ترسره کیدل ځاې بر ابر کړې وه او د ټنګ ټکور لپاره یې مشهور سندرغاړي ګل محمد استاد چې په منطقه کې د پوره شهرت خاوند وه د محلي سند رغــاړي سرِه چې په ګلرنګ مشهور وه بیانه کړي وه او د کلا بهر یې ورته ځای په ګلمونو ، توشکو او کټونو سمبال کړې وه٠

مازیګر میلمانه ورو وروپه راتلو پیل وکړ چې د ډاکتر زیړګل او د کلي او سیدونکو به ورته هر کلی وایه او سمبال شوې ځای ته به بدرګه کیدل او هلته د هغو د ناستې سره سم مؤظفو کسانو به د لاس پرمینځلو او به راوړلي او د ډوډۍ سررشته به ورته ونیول شوه٠ کله چې به میلمنو ډوډۍ نوش جان کړه تر هغه وروسته به د ټنګ ټکور ځاې ته بدرګه کیدل او هلته به د چای ، اوبو او چلم تدابیر ورته نیول کیده او مؤظف کسانو به د میلمنو خیال ساته٠

څه شیبې ورسته د میلمنو د خوښې لپار سازیان راغله ، ګلکې استاد او ګلرنګ سره آرمونیې تر غاړې کړې او مستې بګتۍ ، چاربیتې او داستانونو په ویلو سره د حاضرینو له خوا په چک چکو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرګه کیدل ·
د واده مراسم تر ناوخته دوام درلود ، هلته د زرڅانګې پلار لعل میر آکا په کور کې چې د ښځینه میلمنو لپار تیاري نیول شوی وه، د شین خالۍ د واده مراسم هم هلته تر سره کیدل ، چې د شین خالۍ خور لنډۍ د کلي ښځواونژدي دوستانو سره ددار یا په وهلو ،سندرو او نڅا محفل ته خوشاله بڼه ورکړې وه ·
په همدې ترتیب ټنګ ټکور دشپې تر ناوخته دوام وکړ، دنژدي کلیو میلمانه ورو ورو په رخصتیدو شول ·
سبا د چای او سبا نـاري وروسته دکلي ملا ، سپین ګیری، نـژدی دوستانو او مشرانو په ګډون د ډاکتر زیړګل او شین خالۍ نکاح د اسلامي اصولو سره سم وتړله چې دنکاح ورسته د دوستانو له خوا ډاکتر زیړګل ، شین خالۍ او مور ته مبارکی وویل شوه ،حاضرینو په ناوی او ډاکتر زیړ ګل نقل ، پتاسې او میده پیسې وشیندلې. او سازیانو بیا خپل ټنګ ټکور تـه ادامه ورکړ چې د کلې فضا د خوښی او خوشالۍ فضا ګرزیدلې وه ·

مازیګر ځوانانو ډولې جوړه کړه او دلعل میر آکا کورته لاړل او ورسته له یو لړ مراسمو شین خالۍ په ډولۍ کې سپره او خپل پـلارني کورته د ساز ، سندر او خوشحالیو په بدرګه راوستله چې په همدې تریب ډاکتر زیړګل او شین خالۍ پس له کلونو زحماتو او کړاونو خپل پاکو هیلو او ارمانو ته ورسیدل ·

د شین خالۍ او ډاکتر زیړګل لا د واده شپږ میاشتې نه وې تیرې شوې چې په هیواد کې د پردو مداخله ګرانو او کورنۍ خرڅ شوو د افغا ن او افغانیت دښمنانو زموږ د بې ګناه خلکو په کلو او بانډو داسې لوبې او محشر جوړ کړ چې زموږ ډیر بې ګناه خلک بې شهیدان ، معیوب او د وطن څخه بې ا جباري مهاجرتونو ته اړ باستل چې زیړګل ، شین خالۍ او د کاکا ناوې هم ددې ناتارپه پایله کې ګاونډ ملک ته مها جر او د افغانانو په کمپونو کې هستوګن شول·

ډاکتر زیړګل اوشین خالۍ ته پس له څو میاشتو په مهاجرت کې خداې یوه لور په نصیب کړه چې ښایسته نوم یې پري کیښود او ښایسته لکه دخپل مور شین خالۍ ښکلۍ نجلکۍ وه·
زیړګل ته د ا د کمپونو ژوند لکه د کمپ نورو او سیدونکو افغانانو په شان د کړاوه ډک ژوند وه او پس له ډیرو اندیښنو دې پایلې ته ورسید چې په هرډول وې ځان له دی بدحالته وباسې چې پس له ډیرو هلو ځلو زحمـت او کړاونو د خپل لـور ،شین خالۍ اوکاکا ناوې سره ځان اروپایي هیواد ته

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورساوه چې ورسته له ډېرو پېښتنو ، منډو او رامنډو ورته د اقامت یا اوسیدنې اسناد او اجازه ورکړل شوه.

ډاکتر زیړګل اوس په اروپا کې ډاکتر نه بلکه په یو رستورانت کې په مشقته کارو بوخت او د مهاجرت شپې او ورځې سبا کوي.

د تأسف خبره خو داده چې زموږ ډېر شمیر هیوادوال د پوهې ، تعلیم او د مسلک خاوندان چې په وطن کې د ملت په مصرف د پوهې او مسلک رتبې ته رسیدلي دي په غیر مسلکي او شاقه کارونو بوخت دي چې د ډاکتر زیړګل او شین خالـې د ژوند کیسه ددې خبرې یـوه ژوندۍ او وړه شانې بیلګه ده .
زیړګل په مهاجرت کې د کار او زحمت تر څنګ دخپل پولې ، پټې او کورچې دوخت زور واکانو ترې غصب کړې وه په شاعرانه احساس داسې یادونه کوي :

زمـــوږ د کلي هغه کور
هغه ختین دیوال کې لور
هـــا نغرۍ د لرګـــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

هغه د خپل د کلي د کور ماحول داسې تمثیلوي :
د کور په مینځ کې وه بیاله
هـــا د انګـــورو ښه چیله
پکې یو ښکلې شان حجره
اوس بې احتیاج کړلو دنور
چـــا رانه واخسته په زور؟

د کلا د باغچې او حجرې په اړه تیر وختونه داسې یا دوي:
ښکلې باغچـه دمیلمنو
دخـــنه ورو شـــا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس راته پاته دی پیغور
چــا رانه واخسته په زور ؟

او د لوټمارو چور او چپاول ددوی په کور او هستي داسې بیان کوي:
چا ترینه ویورې دروازې
هم یې کرکۍ ماتې ښیښې
نــې د تنور خــیژي لمبې
اوس لوټې لوټې دی نسکور
چــا رانه واخسته په زور ؟

او خپل د مهاجرژوند راتلونکي ته داسې د شک په سترګو ګوري:
یمه مــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بــه د هجــر ځانکندن
مات زړونه څنګه شي ټکور
چــا رانه واخسته په زور ؟

زیړ ګل دلوی خداې په دربار کې د دعا لاسونه اوچت او دا دوعا وکړه :
ربــه موږ ستا یو بنده ګان
له تــانه غواړو موږ امان
یو زوریدلــي په بد شان
که ته زموږه شــې غمخور
چــا رانه واخسته په زور ؟

او په آخر کې یې د وطن د آبادي او سولې لپاره داسې هیله وکړه :
چــې ګران وطن موشي آباد
د غــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســره جــوړ شي دا بنیاد

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغاني بيا شـــو کـــلی کور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

زمورږ د کلي هغه کور

زمــــورږ د کلي هغه کـور
هغه ختين ديوال کې لور
هـــا نغری د لرګـــو اور
چا رانه واخسته په زور ؟

د کور په مينځ کې وه بياله
هـــا د انګـــورو ښه چيله
پکې يو ښکلې شان حجره
اوس يې احتياج کړلو د نور
چـــا رانه واخسته په زور؟

ښکلې باغچـه د ميلمنو
د ځـــنه ورو شـــا ځلمو
وه د خوښۍ او بدو شپو
اوس راته پاته دی پيغور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

چا ترينه ويورې دروازي
هم يې کرکۍ ماتې ښيښې
نـــې د تنور خـــيژي لمبې
اوس لوتې لوتې دی نسکور
چـــا رانه واخسته په زور ؟

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمه مــحتاج د بل وطن
نه مې شته کورنه مې مدفن
وي بــه د هجــر ځانکندن
مات زړونه ځنګه شي ټکور
چــا رانه واخسته په زور ؟

ربــه مورې ستا یو بنده ګان
له تــانه غواړو مورې امان
یو زوریدلــي په بد شان
که ته زموږه شــې غمخور
چــا رانه واخسته په زور ؟

چــې ګران وطن مو شي آباد
د غــه غمجن زړونه شي ښاد
د ســره جــوړ شي دا بنیاد
افغاني بیا شــوکــلی کور
چــا رانه واخسته په زور ؟
****

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شین خالۍ کیسه د انځوریزې شاعرۍ یوه ژوندۍ بیلګه ۰

افغاني حسن جوړ شنو خالو دی
چې بې وړی زړګی په پلمو دی

درنو لوستونکو !

شین خالۍ دهیواد دمعاصر شاعر اولیکوال ښاغلی سمیع الدین افغاني یونوې اثر دی چې دادب مینه والو ته یې وړاندې کوي ۰

هو ! دښاغلی سمیع الدین افغاني خیړنیز ،علمي او ادبي اثرچې دلیکوالۍ اوشاعرۍ په تاریخ کې یوه نوې پانه ، روش او لاره په ګوته کړې ده چې شعر یې دشاعر د خیال ددنیا څخه دتصویر او حقیقت په شکل ژوندی ترسیم کړی دی۰

ددې اثر په روان کې شین خالۍ د زړه راز اونیاز دخپلې مورسره په لاندی ډول شریکوي:

ځان چې مې سینګارکړه بیانوځمه دګدر په لور
مورې دهـــمزولـــوسره نـن دمـــازدیګرپه لور
ډیربـــه شم خوشحاله چـې دیارشم دنظر په لور
اچوم ټکریـــی چې افغاني کلتورمو ښکلی دی
مورې بنجاره مـــامـــا راغلي دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

داهغه نوې تګلاره ، روش او سبک دی چې معاصرو او راتلونکو ځوانو شاعرانو ، ليکوالانو او خوږژبي هنرمندانو لپاره ددې عصر د سمندر د څپانده څپوڅخه ساحل ته د رسيدلو لار هواروي. ددې اثر په لوستلو دهغه لارښود د اصولو په رڼا کې چې افغاني صيب په ګوتو کړي تر اوسه پورې داسې نسخه او لارښود لا چا پخوا اوبيا تر دې دمه نه دی وړاندی کړی. چې وروسته لدې به ځوان ليکوالان ، شاعران او خوږژبي هنرمندان ترې لازمه ګټه اخلي .

پدې اثرکې هغه حساس او په زړه پورې ټکيوته لاس ورغزول شوی چې په هغه کې خيال او فکر ته کوم چې د شاعر په شعر کې انځور شوی ،دعمل جامه اغوستی او هغه انځور چې لوستونکو او اوريدونکو نه شوکولای په شعر او اواز کې ژوندی مجسم کړي ،ده ورته علمې نسخه ليکلی او هغه نامرئی اومجهوله غوټه يې په ډيرروښانه ډول پرانيستی ده چې د شعراو ادب په دنيا کې يو نوې بدلون ګڼلای شو. دبيلګې په توګه د شين خالی ناول چې يو انځوريزه او د شاعر ريښتينی داستان دی، د زمان او وخت د ناخوالو اومحدوديتونو ، رسم ، رواج او کلتوري بنديزونو پر بنسټ بل رنګ بل نوم بل زمان اوبل مکان ورته ورکړ شوی دی .

د ښاغلی سميع الدين افغانی په دی اثر کې اصلې هيرو او اتل نه شو کولې چې حقيقت په اصل رنګ بيان اومجبوريتونو دده شعر اوداستان د خيال او فکر په تال کې انځور کړي اويا داچې يو سلسله محدو ديتونو اوتنګ ماحول ، لرې والی او فراق ، عنعنې او رواجونه شاعر خپل د زړه او فکراحساس د قلم په ژبه انځور او تصويروي ، لکه چې وايې:

راشه چې سپرلی دې شم ګلزار دې شم
راشه چې د بدې ورځې يار دې شم
ستا د پاکې مينې محبت کې يار
ژوند شمه ورمه شمه بهار دې شم

يا وائي:

نه شته بله لار ، نه بل تدبير چيرې
راشه چې مرهم دې شم قرار دې شم

ولې افغاني صيب دا د قفس دروازه ور خلاصه، بندونه او ديوالونه ئې ورونړول او وی شو کولای چې ددی اثر په رڼا کې خيال اوفکرته د عمل جامه ور په ځان کړي اوحقيقي انخور او تصوير

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوستونکو او اوریدونکو ته ور په لاس کړي، لکه د شین خالۍ کوڑدن زیړ گل چې د هغې په وراندیز او خوښه دشین خالۍ دخورلنډې زرڅانګې دواده لپاره څه ولیکي او د هغې دواده په محفل کې د ساز او اواز سره یو ځای د هغه د خوښې په شپه کې یې په خپل خواږه اوز کې مینه والو ته واوروي:

شپې دې د برات شه شه کلونه دې اختر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

پل دې بختور شه ناوې مینه کې دې کورشو
نوې اشنایي شوه نوی بل د مینې اور شو
ستا د حسن شمعه چې روښانه په هر لورشو
حسن دې ښکلا دې چیرې مه شه د نظر
پل دې بختور شه ناوې پل دې بختور

هو ! که زموږ معاصره شاعران او لیکوالان د افغاني صیب د نوی تګ لارې پر بنسټ خپل اشعار دقیود او بند څخه وکاږی زمان یا مکان ورته قید نکړي ، بندونه او خنډونه ونړوي او د خپل شعر انځور او داستان په خیال او فکر کې محدود نکړي بلکه یو ژوندی تصویر او جسم ورته ورکړي چې ترڅو په ډیره سادګۍ یې خوږ ژبي هنرمندان په خپلو خواږو اوازونو کې کمپوز، کلیپ او خپلو اوریدونکو اولیدونکو ته ډالۍ کړي.
نو کله چې شعري ملغرلې د قلم په ژبه دکاغذ په مخ کې پیل شي او هنر مند ورته په خوږ اواز، ښکلي کمپوز او کلیپ کې ژوندی، ژوند ورکړي لکه د افغاني صیب دا لاندې شعرچې د وطن اوپرګنو تکړه او خوږ ژبي سندرغاړي محترم طاهر شباب په خواږه او زړه وړونکي اوازکې کمپوز او کلیپ شوی اولرا وبرپښتونخوا او ټولو افغانانو دخوښۍ محافل رنګینوی او اوریدونکي یې په شوق ،او احسا س اوري او خوند ترې اخلي.
د یادولو وړ ده چې دا سندره نه تنها زموږ په ګران هیواد کې بلکه په نړیوال کچه په ځانګړې توګه په هندي ، عربي او انګلیسي ژبو کې هم کمپوز شوې ده چې ډیر اوریدونکي او مینه والري:

ستا په اننګو کې
چې دچا دوینې رنګ دی

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمــا د پـــاکــې مــینــې
حقیقت پــکې خــرګند دی

ما ویل ښکلې دې ځواني ده
دې ویــل مینــه رسوایي ده
مــا ویل زه دې لیــونی کړم
دې ویل یارمې غنم رنګ دی

مــا ویــل راشه مازیګر ته
دې ویــل دربــه شم ګدر ته
مــا ویــل لاره به دې څارم
ویل منګی مې شین په ځنګ دی

هو ! داوه یوه لنډه یادونه چې ما د افغاني صیب د نوي اثر په لوستلو په سپیڅلې هیلې او مسؤولیت ولیکله او تاسی درنو لوستونکو ته یې په ډېر درناوی وړاندی کوم ۰

زه افغاني صیب ته د لوی خدای لــه دربــاره د سلامتۍ او اوږده عمر هیله کوم ،ترڅو نورهم د شعر او ادب په برخه کې نوي او په زړه پوری مطالب چې ورسره شته ولیکي او د ادب مینه والــو ته ئې وړاندې کړي۰

همدارنګه د قلم په لاس لیکوالانو ، شاعــرانــو او صاحب نــظرانو څخه په درناوي هیله کوم چې د دې لیکنې د لا پیاوړتیا او غنــې کیدو لپار خپلې رغنده وړاندیزونه ، نظریات او لیکنې د ادب مینه والو سره شریکې کړې۰

ومن الله تــوفیــق
نجــم الــدین سعیــدي
۲۰۱۰ - ۵ - ۲۰ م کال
برول - جرمني

*** ******

COPYRIGHT © AFGHANNANG.COM ALL RIGHTS RESERVED ~ AFGHANNANG@HOTMAIL.COM

ګنه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library